

A MAGYARORSZÁGI VASUTI SZEMÉLYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

FUT A VONAT...

— A «Magyar Vasutas» jubileuma alkalmából írta: CSIZMADIA SÁNDOR —

Fut a vonat, száll a füstje
Szereszéjjel,
Ha akarna, versenyt futna
Az a széllel...
S ahogy zúgva ront előre,
Erdő fája, rét mezője,
Tán a föld is, mind elmarad
Messze tőle...

És dicsőség sugárzik le
A kazánra,
Amerre jár, az emberek
Ezre várja...
Nem is kérdik: célhoz ér-e?
Az utjának lesz-e vége? —
Gondtalanul borulnak a
Kebelére.

El-el nézem a rohanó
Barna gépet,
Hogyan termett az acélban
Az az élet?
Ahogy csattog, zakatolgat,
Talán nótát is dúdolgat,
Lába alatt a szikla is
Szerte porlad...

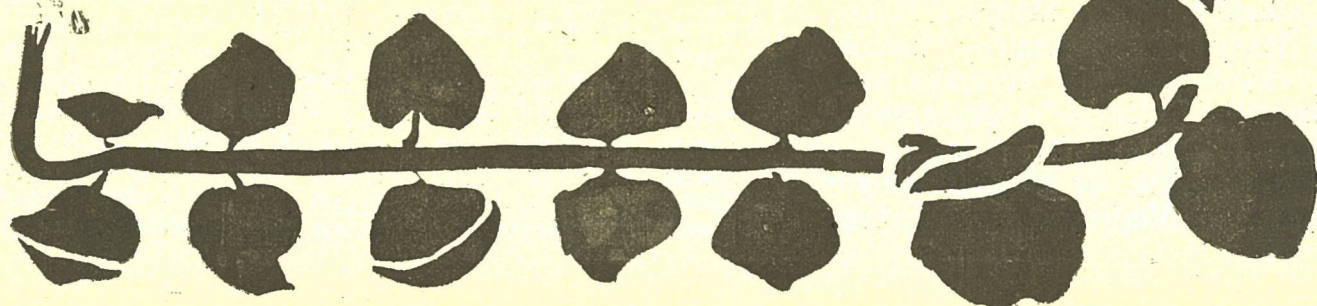
Hej, az acél nem semmiből
Vált előre,
A kazánnak se a vizből
Van a gőze!
Tudom, az a hulló szikra
Oda száll majd egyszer vissza,
Hol a műhely most a munka
Könnyét izzsa.

A gőzösnek veritékes
Tág gyomrába,
Mennyi ember vére, izma
Van elásva!
A kazánnak tüze, lángja
Nem egyéb, csak izzó máglya —
Azon mennek ezerek a
Pusztulásba...

Sötét műhely rideg, pusztá
Fenekében
A rabszolgák sürrnek-fornak
Ott serényen.
A kemény vas izzad, pattan
S már a másik pillanatban
Érzi, hogy a munkás keze
Hajthatatlan...

És az erő és a vér is
Lassan végre,
Nagy titokban átlópószik
Mind a gépbe;
S az ember a gőzöst hajtva
Diadalról-diadalra, —
Önmagát meg némán, gyáván
Gúzsba' tartja...

Ti munkások, ti istenek,
Óriások!
Honnan szakadt a vakságnak
Átká rátok?!
Kezetekben forr az élet,
S tömítek vele a gépet, —
A testetek, a lelketek
Másoké lett...

A Magyar Vasutas megjelen minden hét péntekjén. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VII., Csömöri-ut 28. szám, ahova mindenemű levelezés és egyéb küldemény intézendő.

Előfizetési feltételek:

Egy hóra frt —.40 (K —.80)
Negyedévre frt 1.20 (K 2.40)
Félévre frt 2.40 (K 4.80)

Minden összeköttetésünket a legnagyobb titokban tartjuk. Ha valaki — bármi okból — nem akarja, hogy lapunk az ő nevére árjon, bármilyen más címre is előfizethet.

Egy év...

Jubileumot ül a Magyar Vasutas. Első évfordulóját annak, hogy a Magyar államvasutak műhelymunkásai megalapították lapjukat, azzal a céllal, hogy a vasuti alkalmazottak szervezésének és fölvilágosításának határozó tényezője, a jobb jövő kivívásának erős tegyvere legyen.

Egy év a történelemben elenyészően csekély idő, egy ember életének is csak rövid szaka, de egy harcoló lap első esztendeje hosszú idő, jelentős idő.

Megjelent a Magyar Vasutas első száma 1904. április 15-én, mikor a kinevezett vasutasok küzdelme már magas hullámokat vert, az izzó szenvedélyek, a fájó elkeseredés a nagy harcot elkerülhetetlenné tették. Forrongó agitációk korszakában született meg a Magyar Vasutas, olyan időben, amikor a Máv. munkásait a harc előkészítéséből és a célul kitűzött vívmányokból kirekesztették ugyan, de szívesen látták volna sokan, ha a gesztenyét a tüzből a vasuti munkások is segítenék kikaparni. Már e pillanatban is jelentős föladat hárult ráuk: visszatartani a célnélküli kockázattól a vasuti munkásokat, megmenteni a szervezkedés és fölvilágosítás lehetőségét a bekövetkező általános összeomlásból és megteremteni higgadtan, józanul, de kérielhetetlen szilárdsággal a győzedelmes vasutas-szervezet jövőjét.

Ezt a nehéz feladatát fényesen oldotta meg a Magyar Vasutas. A leveletést követő időkben a vasuti munkások szervezete ép és sértetlen maradt és ma már büszke önérzettel lehet konstatálni, hogy a vasuti munkások szervezetéből máris kinőtte magát a vasutasok általános szervezete; akik a kinevezettek közül érzékkel bírnak a céltudatos szervezkedés iránt, akiket a múlt évi kudarc nem tett teljesen reményevesztetté vagy renegettá: a munkások szervezkedéséhez csatlakoztak, amelynek gócpontja, messze látható zászlaja a Magyar Vasutas.

A lefolyt év a kemény harcok, könyörtelen küzdelem korszaka volt, de korszaka a fényes eredményeknek és gyümölcsöző munkának is.

Harcról-harcra, de sikerről sikerre is vezetett a Magyar Vasutas egyéves

rögtörő munkája. Ebben az egy esztendőben a lelkesedés, áldozatkészség és ernyedetlen munka összege nyert kifejezést a Magyar Vasutas működésében. A vasuti munkások szürke, szenvedő, néma tömegének hangot, önértzetet adott. Panaszait messze hallhatóan harsogta világgá, követeléseit rettenhetetlen bátorsággal, dacos szókimondással képviselte és szétvitte a fölvilágosodás és szervezés magvát a legsötétebb műhely minden zugába, a legtávolabb városba és munkahelyre. Emelte a vasuti alkalmazottak öntudatát, fölébresztette bennünk a céludatot és szárnyát szegte a denunciánsok országos csapásának.

Hogy ma már a vasuti munkások és egyéb alkalmazottak olyan hatalmat képviselnek, amely sikerrel lép fel minden elnyomatás és jogfosztás ellen, amelylyel számolni kell minden téren, az első sorban a Magyar Vasutas érdeme.

A hű kötelességteljesítés, a becsületes dologtevés érzetével tekinthetünk vissza az elmúlt esztendőre. A jövő elé pedig azzal a tudattal indulunk, hogy új harcokat hoz, új áldozatokat fog megkövetelni, új nehéz munkát fog ránk róni, de teljesítjük a munkát, meghozzuk az áldozatokat, végigküzdjük a harcokat, mert ez a célunk és ez a hivatásunk.

Előre fogunk haladni, mert előre kell haladnunk. A nagy vasutas-tábor igazaiért és szebb jövőjeért folyik a munka és ebből a munkából ki fogja venni előkelő részét a Magyar Vasutas a jövőben is épp úgy, mint megtette a múltban.

Sok szeretetnek, lángoló reménynek a letéteményese a Magyar Vasutas, rajta leszünk, hogy igazoljuk ezt a szeretetet és valóra váltsuk a reményeket.

A Magyar Vasutas szerkesztősége és az Országos szervező-bizottság.

A lefolyt év munkája.

«Minden Demosthenesnél szebben beszél a tett.» Ez a közmondás igazol minket is, ha a Magyar Vasutas első esztendejéről nem zengünk hosszú dicséreteket, hanem egyszerűen bemutatjuk azt a munkát, amit lapunk és a lap által teremtett és képviselt szervezet a lefolyt esztendőben végzett. Ez a munka többet mond minden terjedelmes szóhalmaznál.

Mindenekelőtt álljon itt

a szervező-bizottság pénztári jelentése

1904 április hó 1-től, 1905 március 31-ig.

BEVÉTEL			KIADÁS		
1904.	K	f	1904.	K	f
Április	2057	02	Április	1396	33
Május	1558	66	Május	809	09
Junius	566	22	Junius	1017	18
Julius	763	58	Julius	1333	20
Augusztus	1316	72	Augusztus	1321	87
Szeptember	705	87	Szeptember	955	40
Október	1624	46	Október	1258	96
November	1183	—	November	1178	51
December	1057	89	December	1454	29
1905.			1905.		
Január	1676	04	Január	1628	52
Február	1434	30	Február	1509	82
Március	1769	76	Március	1590	52
Összesen	15713	52	Összesen	15453	69
Bevétel				15,713.52	
Kiadás				15,453.69	
Készpénz 1905 március 31-én				259.83	

A bevétel legnagyobb része a Magyar Vasutas előfizetéséből ered; a kiadások az utolsó fillérig a lap kiadására és a vasutasok szervezésének és fölvilágosításának a munkájára fordítottak. A vasuti munkások által választott szervező-bizottság kezeli a lapot, ellenőrzi a pénztári forgalmat, felügyel a szervezés és fölvilágosítás irányára és ezzel nyer legélesebben kifejezést az a körülmény, hogy a Magyar Vasutas nem magánvállalat, hanem a vasutasok lapja.

Több mint harmincegyezer koronát tett ki az első év pénztári forgalma és ez az imponáló áldozatkészség tette lehetővé, hogy gyűlésekkel és röpiratokkal kellő munkát fejtsen ki a szervezet.

Röpiratokban megjelent a lefolyt évben a Szabad a vágány című 20.000 példányban, Az Északi Főműhely cárja című 4000 példányban, a Magyar Vasutas-hetilap című 10.000 példányban, Rába Sándor tanulmányát: Miért bukott el a vasutas-sztrájk 5000 példányban adtuk ki és a Magyar vasutast agitációs célra 30.000 példányban terjesztettük.

Azonkívül szükségessé vált két ízben falragaszon fordulni a nagy nyilvánossághoz. A múlt évi sztrájk idején Nyílt levél a kereskedelmi miniszterhez! feliratu plakátot, az üdvöztetések leghevesebb idején pedig A közvéleményhez feliratu plakátot ragasztattuk ki 500—500 példányban az egész fővárosban.

A fölvilágosítás és szervezés munkáját szolgálták a nyilvános gyűlések és értekezletek is. Aki a Máv. alkalmazottainak jogfosztottságát ismeri, csak az tudja megbecsülni, hogy mit jelent nálunk a gyűlés és értekeztet. Nyilvános gyűlést a lefolyt évben a fővárosban 14-et tartottunk, azonkívül a következő vidéki városokban: Kolozsváron 1, Debrecenben 2, Zágrábban 1, Szolnokon 2. Bejelentett nyilvános gyűlést a rendőrség nem engedélyezett Sátoraljaujhelyen, Szombathelyen. Szegeden elbocsátás terhe mellett tiltották meg a bejelentett gyűlésen való részvételt. Piskin és Miskolcon a hatóságok a főnökséggel együtt még az érintkezést is lehetetlenné tették az ottani műhely-munkásokkal. Ez a szellemi «járvány-zárlat» azonban nem akadályozta meg, hogy ezeken a helyeken is elvessük a fölvilágosodás magvait.

Értekezleteket tartottunk a főváros területén hónapokon keresztül ugyyszólván napról-napra; volt nap, hogy 3—4 helyen is volt egyszerre értekeztet. A főváros környékén értekezletek voltak: Rákosrendezőn, Rákoson, Rákoscsabán, Isaszegen, Pécelen, Rákospalotán, Újpesten; vidéken: Érsekújvár, Szombathely, Pécs, Temesvár, Zólyom és Sátoraljaujhely. Hozzá tartozik e kimutatáshoz annak a fölémliése, hogy Pécsen és Temesvárott a rendőrség fölloszlatta az értekeztet, de — későn. Bizalmiférj-értekeztet a fővárosban minden két hétben volt, a szervező-bizottság hetenkint legalább egyszer tartott ülést.

A munkástársaink egyrésze által okkupált Budapesti Olvasóegyletben minden pénteken tudományos fölolvasás tartatott. A mozgalom anyagi eszközeinek gyarapítására szolgált 1 kirándulás, 1 táncmulatság és 3 kedélyesestély a főváros területén.

A karácsonykor Budapesten megtartott országos értekeztet már a szervezkedés haladásáról tehetett tanúságot. Képviselve volt 24 város 106 küldöttel. Sokkal többen lettek volna a Máv. igazgatóságának erőszakos közbelépése nélkül. Az országos értekeztet állapította meg a jog- és munkaviszonyok szabályozására, a Konzum, nyugbér- és betegsegélyező-pénztár reformjára vonatkozó követeléseket, megsürgette a balesetbiztosítást és kimondta, hogy a szervezkedésnek ezidő szerint egyetlen lehetséges és célszerű módja a Magyar Vasutas köré való csoportosulás.

Tervbevetetett és minden előkészület megtörtént egy horvát nyelvű vasutas-lap kiadására, de a zágrábi statárium folytán ez — egyelőre — lehetetlenné vált.

A szervező-bizottság eljárta a kereskedelmi miniszternél a nyugbérpénztárra vonatkozó

rendelet ügyében és Ludvig elnökgazdától a bérérmelés és d'ágasági pótlék dolgában. A nyugbérpénzre vonatkozólag memorandumot dolgoztunk ki és terjesztettünk be.

Beterjesztettük egy nagygyűlésünk megbízásából már mintegy 8 hónapja a *Vasutas-Szövetség* alapszabályait, amelyek — úgy értesítünk — ezidőszent a *Máv. igazgató-ságánál vannak véleményezés végett.*

A *Konzumban* folyó komisz gazdálkodás megszüntetésére erőteljes agitációt indítottunk, amelynek eredménye, hogy szervezetten, a győzelem erős reményével vonulnak föl az öntudatos vasutasok a közgyűlésre, amelyen előreláthatólag nagy többséggel elfogadják az általunk beterveztett és a nyereség-részedésre vonatkozó indítványt. A *betegsegélyző-pénztárnál* mutatkozó vissza-ságok megszüntetésére is megtörténik az erőteljes szervezkedés. Lapunk mai száma közli a beterveztendő indítványunkat.

Hatalmas lépést a fejlődés útján jelent a *Magyar Vasutasnak hetilappá történt átalakítása* ez év március elején. Már most konstataható, hogy ez az átalakítás úgy anyagi, mint szellemi tekintetben teljesen bevált és máris elmondhatjuk, hogy jövőnkért vívott küzdelemünkben legjobb fegyverünk erősebb és hatásosabb lett.

A hetenként megjelenő Magyar Vasutas előfizetőinek *ingyenes jogtanácsot* ad, amelyet dr. *Kadosa Marcell* ügyvéd ur lát el. A jogtanácsot igen sok munkástársunk veszi igénybe és az már eddigé is valóságos jótéteménynek bizonyult.

Hosszu sora van az *üldöztetéseknek* is. Egy munkástársunkat, aki az agitációból derekasan kivette részét, sztrájk idején 12 napig tartottak, mint katonát, vizsgálati fog-ságban. Tiltott gyűlésezés címén Temes-várott egy munkástársunkat 3 napi elzárásra és 50 K pénzbüntetésre. Debrecenben pedig 4 munkástársunkat 1—1 napi elzárásra és 20—20 kor. pénzbüntetésre ítélték. *Rend-szabályoztak* a mozgalomban való részvétel miatt a Budapest keleti kocsiműhelyben 1, a Máv.-nyomdában 4, Zólyomban 3, a szol-noki pályafenntartásnál 2 munkástársat. A december 17-én megtartott műhelyfőnöki konferencia következtében az Északi fő-műhelyben 1, Zágrábban 3, Szolnoki műhelyben 8 munkást elbocsátottak és ugyancsak azért, mert az országos értekezleten résztvet-tek, Hatvanban, Szombathelyen, Debrecenben 1—1 munkástársunknak felmondottak. Nyil-vános akciónk és a közvéleményhez címzett falragasztunk következtében azonban a leg-több helyen a felmondást visszavonták. Át-helyezéssel büntették a mozgalomban való részvétel miatt: Zágrábból 1, Debrecenből 1 társunkat.

Hozzá tartozik ehhez a kimutatáshoz az, hogy a Magyar Vasutas ellen megindították az első *sajtópört*. Állunk elibe.

Az üldöztetésekkel és a kifejtett munkával arányban állanak az elért

eredmények

is. A *Magyar vasutas* megteremtette az *össze-kötőkapcsot* az egyes műhelyek és szolgálati ágak alkalmazottai között; fejlesztettük a *szolidaritás* érzetét, hangot adtunk az elnyo-mottak panaszainak és követeléseinek, rákop-pintottunk az apróbb és nagyobb basák kör-meire, úgy hogy a *bánásmód* alaposan javult.

A *protekció* fattyuhajtásait megnyirbáltuk, pellengére állítottuk a gaz *bésugás* rendszerét. A nyugbérkérdést mozgalmunk juttatta dű-lőre; helyenkint *fizetésjavítást* vívtunk ki, a fiókműhelyekben ipari munkások részére pedig pótbért. Az akkord-levonások ritkábbak, mint azelőtt, sőt helyenkint emelték is az akkord-árakat. A büntetések is gyérebbek. Egészségügyi tekintetben is vívmányra mu-tathatunk: végrehaláhára az igazgatóság ren-deletet bocsátott ki a mosakodóhelyek ügyében, amelyeket most készítenek a műhelyekben mindenütt.

Ez a múlt év munkája. A következő év hozzon újabb harcokat és újabb eredmé-nyeket. De tartsák az öntudatos vasuti alkal-mazottak szünetlenül szem előtt, hogy *annál nagyobb munkát végezhetünk, annál szebb eredményt vívhatunk ki, minél szélesebb körben erősítik és terjesztik a Magyar Vasutast.*

Al első évfordulót azzal fogják testvéreink a legméltóbb módon megünnepelni, ha mindegyik előfizetője a Magyar Vasutasnak iparkodik legalább *még egy* előfizetőt sze-rezni. Így dupla erővel mehetünk neki a várható küzdelmeknek.

Évfordulón.

— A kinevezettek mozgalmáról. —

Esztendővel ezelőtt, egy a maihoz hasonló szép rügyfakasztó áprilisi napon, megszünt ennek az országnak a vérkeringése, elállt a szíve dobogása.

Megálltak a vonatok.

Összebeszélés nélkül s mégis egy csa-pásra.

Ölbe hullottak a dolgozók kezei s a vasuta-sok, ezek a hangyaszorgalmu munkások, kikről a polgárság milliói ezideig azt hitték, hogy csendes megelégedéssel veszik ki ré-szüket az országos munkából, egyszerre sor-suk szomorú valóságában állottak a köz-vélemény előtt: *kenyeret és emberi jogokat kérve.*

Igy volt. Az a negyvenezer magyar ember, ki fürgén, vigan, szinte bohém jókedvvel felelt meg terhes feladatának, kenyeret kért, mert éhezett. Pragmatikáért és polgári jo-gokért esengett, mert eleddig arról, hogy ő is polgára e hazának, csak akkor szerezh-etett homályos sejtést, midőn mindenható basái a választási urnák elé parancsolták.

Rabja volt a szolgálatának, engedelmes, tevékeny szolgálja a nagyközönségnek és rabszolgája az államhatalomnak.

És sok esztendőn keresztül esengett, kö-nyörgött a rabszolgasorból való felszabadi-tásáért. És sok esztendőn keresztül hiába könyörgött, hiába esengett.

És azon derűs áprilisi napon, az urnak ezerkilencszáznegyedik esztendejében, végre öntudatra ébredt.

Megcsördültek a bilicsek és azt csikorog-tak gazdáik nevében: «Mi is itt vagyunk. Emberi bánásmódot, polgári jogokat aka-runk».

A rabszolgák tömegbe verődtek és vihar-ként harsogtak:

«Állam, adj kenyeret, hogy erőnk legyen azt a rengeteg terhet cepelni, melyet vá-lainkra raktál. Állam, mi gyülekezni aka-runk, hogy panaszainknak szabad folyást engedve, sérelmeinket a te magas színed elé vihessük. Add meg nekünk is a minden polgárt megillető gyülekezési jogot, amit ed-dig megtagadtál tőlünk. Állam, add meg nekünk a kötelességeinket is, de jogainkat is egyaránt szabályozó szolgálati pragmatiká-t. Állam, add meg nekünk a szövetkezés jogát, mely bennünket kancsukás basáink ellenében védelmébe vegyen. Add meg a polgári jogok e legkezdetlegesebbjeit és mi nyugodtan hajtjuk fejünket ismét a munka igája alá. Az alá az iga alá, melynek járom-szöge most is csak a végtelen elkeseredés miatt hullott ki helyéből».

És az államhatalom nem adott meg sem-mit, még csak nem is ígért és — megálltak a vonatok.

A hatalom kezelői az első pillanatban meghököltek az eddig jámbor vasutasok erejének ily elementáris megnyilatkozása előtt, de mihamarább észrevették a hatalmas test gyengeségét is: a *szervezettség hiányát* s a kinevezett vasutasok ügye ettől a pilla-nattól kezdve veszve volt.

Az öt napig tartott sikertelen alkudozás csak ürügy volt: időnyerés a mozgalomnak erőszakos módon való leveretéséhez.

Felvonult a katonaság.

Elfogattak a vezérek.

S a vasutasok, mintha mi sem történt volna, fogcsikogtatva bár, szépen munkába álltak s megindultak a vonatok.

Azután jött a bosszuállítás munkája: a fel-függesztés, perbefogás, elbocsátás s ez a dicstelen munka tart még ma is — a hatal-mas megrázkódtatásnak első évfordulója napján.

Nem bíráljuk ma a történeteket, csak konstatajuk, hogy ebben a mozgalomban sok hiba történt.

Hibáztak a kinevezettek, ámde hibáztak az államhatalom kezelői is.

Hibáztak a kinevezettek, mert sztrájkba álltak *szervezetlenül* s napokig tartó válságba sodorták az országot, — válságba, mely szervezettség esetén *csak órákig tartott volna*. S hibáztak a hatalom kezelői, mert nyers, sőt durva erőszakot alkalmaztak akkor, amikor a biztató szó is elegendő súlylyal bírt volna. Hibáztak azért is, mert a lefolyt esztendőt nem a munkamegszüntetés kut-forrásának megállapítására, nem a bajok orvoslására fordították, hanem a bosszumü felépítésére.

Ők még ma is szentül meg vannak róla győződve, hogy a sztrájk előkészítve, szer-vezve volt s az után kutatnak, aki csinálta.

Már pedig ez dőre politika. Ami meg-történt, megtörtént, azt jóvá tenni nem lehet s a fegyelmi eljárásnak, meg a bírói ítélet-nek a jelen esetben sem példaadás, sem pedig megtorlás szempontjából nincs helye.

Az az esemény, melynek évfordulója ápr. hó 19-ére esik, ma már csak egy tanulsá-gos példa. Tanulhatunk belőle mi vasutasok valamennyien, de tanulhat a hatalom is.

És lehetne ez a nap még egyéb is, mint példa: a magabaszállítás ünnepe.

Lássák be a hatalom birtokai, hogy a bűnösöket nem ott kell keresni, ahol ők keresik. Nem mindig az a bűnös, aki vá-dolva van. Legyen vége a vesszőfuttatásnak. Hagyják végre abba az ok és cél nélkül való üldöztetést.

Ha már egyebet nem tudnak adni a tes-tületnek, évforduló napján szüntessék be a sanyargatást s visszafojtott keserűség he-lyett talán-talán nyugalom és csendes meg-elégedettség fog a szívekbe szállni.

SZEMLE.

BELFÖLD.

A *zsoldiró a Konzumról*. Az a téntakuli, amit a Máv. igazgatósága a legniszkosabb munkára szokot fölbérelni, *Keleti Lajos* most háromoldalos cikket ereszt meg a Konzumról és a szervezett vasuti alkalmazottak készü-lődéséről a vasárnapi közgyűlésre. Keletit ismeri és megveti minden tiszteséges vasutas. Amit lapjában ír, arról látatlanban is a viszonyok minden ismerője megmondhatja, hogy nem lehet egyéb butaságnál, hazudsá-gnál és ferdítésnél. Nem tartjuk tehát szük-ségesnek és küzdelemünk tisztaságával össze-férhetőnek, hogy ezzel a pöcegödör-szer-kesztővel vitába bocsátkozzunk. Csak azt akarjuk e helyen kiemelni, hogy súlyosabban a Konzumnak jelenlegi vezetősége el nem ítéltette saját maga az eddigi rendszert, mint azzal, hogy Keleti Lajossal védelmezteti meg magát. Hogy, benünket támad és piszkol, azt jóleső elégtétellel vesszük tudomásul. Ez bizonyítéka annak, hogy jól akarunk és a helyes uton haladunk. Csak próbálna be-nünket dicsérni az az antigentleman, ugyancsak elbánánk vele. Meg vagyunk elégedve a dolgok jelenlegi állásával: a Konzum ve-zetőségét dicséri Keleti Lajos, benünket pedig szidalmaz, — rendben van!

Oszták kartársaink üdvözléte. A Ma-gyar Vasutas megalapításának első évfa du-lója alkalmából sok helyről kaptunk szílyes üdvözlétek. Köztük az *oszták vasutas-*

szervezettől is. Osztrák kartársaink a következő üdvözlő levelet küldték:

Bécs, 1905 márc 11.

Kedves Kartársak!

Igen nagy örömről szolgál, hogy szaklapotok egy éves fönnállásakor üdvözölhetünk benneteket, s egyúttal kifejezhetjük mindnyájunknak azon reményét, hogy a későbbi években alkalmunk lesz arra, hogy benne a vasutasok érdekeinek hatalmasan kifejtett publicista védelmezőjét birjuk.

Az erős szervezet mellett semmisen oly égetően szükséges manapság a küzdő vasutasoknak, mint egy védelemre képes sajtó, melyet erős fegyverként mindannyiszor használniuk kell; hogy a kartársak szervezése és felvilágosítása sikerrel folyjon. Ép azért nektek ép úgy, mint nekünk ép ezen a téren próbálnak nehézségeket támasztani. A szigorú fegyelem és áldozatkészség azonban lehetővé teszi, hogy lapotoknak folyton növekvő befolyást szerezzetek úgy, hogy az ellenféltől rettegett és egyúttal a vasutasok fegyvere meg szócsöve lesz.

Ebben a reményben küldjük a még fiatal harcosoknak szerencsekívánatainkat és testvéri üdvözlésünket.

Éljen a nemzetközi szolidaritás!

Testvéri üdvözléssel

a «Der Eisenbahner»

az osztrák vasutasok központi lapjának szerkesztője.

A Máv. koldusai. A *Népszavá*-ban olvassuk a következőket: A fiumei nyomdai munkások az elmúlt hét folyamán a következő körlevelet kapták kézhez:

Gyűjtőív könyvradományra.

En alulírott Máv. raktári munkás egy és fél éve betegeskedem és betegségem által munkámat elvesztettem. A legnagyobb nyomorban tengődöm és haza szeretnék utazni, de nincs egy árva krajcár pénzem sem. Tehát felkérem az «Unió»-nyomdában alkalmazott összes jószívű urakat, lennének oly szívesek egy vergődő beteg emberen a legcsekélyebb adakozással is segíteni, mivel nekem semmiféle rokonom nincs, akihez fordulhatnék. Kérésemet ismételve és kegyes adakozásukat már előre is ezerszer köszönve, maradok a legalázatosabb szolgáljuk

Béres János,

Máv. raktári munkás a fiumei kórházban.

Köszívű embernek kell annak lenni, akinek lelkét e sorok meg nem hatják. A milliókkal dolgozó, busásan jövedelmező Máv. munkásai küszöbről-küszöbre járva gyűjtenék maguknak a könyvradományokat, ha járt tudnának. A nyomorékok a kórház szalmazsákjain körleveleket fogalmaznak a jószívűség megadóztatására, hogy haza tudjanak menni családjukhoz meghalni, vagy tovább nyomorogni. És kikhez fordulnak? A milliókat bezsebelő Máv.-hoz? Ahoz a vállalkozóhoz, amelynek érdekében egészségüket elvesztették, életüket kockáztatják? Nem, hanem a munkástestvérhez. Itt van szív, emberszeretet, könyörületeség, míg a Máv.-nál nincs egyéb, mint a töke zsoldjában megkövesült bürokratizmus, amelynek csak addig ember a munkás, míg verejtékéből hasznot szűr le, míg kizsákmányolt munkaereje kenőolaja tud lenni a szárnyaskereknek tengelyének. Eljő majd a munkásság szervezkedése révén ebben a mi országunkban is a kötelező munkásbiztosítás intézményének az ideje, ahol ma a Máv.-ok és egyebek a kisajtolt emberanyagot a kórházak szemétdombjaira lökik.

Csetepaté a Konzum-igazolványok körül. Megírtuk lapunk utolsó számában, hogy dr. Murányi, a Konzumnak ezidőszent titkára hitvány ürügygel tagadta meg Szemere Lipót irodaaltisztnak az igazolványok kiadását. Ez ügyre vonatkozólag megszereztük a két levél másolatát. Az egyiket Murányi

küldte Szemerének és nagykegyesen elküldi igazolványát egy porció gorombaság kíséretében. Ez a levél így hangzik:

«A magy. kir. államvasutak alkalmazottai fogyasztási szövetkezete.»

Tisztelt Szemere Ur!

Ön a mai napon ismételt volt szíves megjelenni a fogyasztási szövetkezet irodájában közgyűlési igazolványának kivétele végett, mely alkalommal az alárendelt iroda-személyzet előtt én rólam sértőleg nyilatkozott.

Igazolványát csatoltan megküldve, közlöm Önnek, hogy sértetgetni vagy gorombáskodni csak oly egyénnek van joga, aki azért elégtételt is képes nyújtani, amit azonban Öntől nincs módomban megszerezni. Budapest, 1905 április hó 3-án.

Dr. Murányi Gyula
fogy. szöv. titkár.

Látnivaló, hogy egy dologhoz alaposan ért dr. Murányi Gyula: a hengegő gorombáskodáshoz. De Szemere kartársunk megadta a krakélereskedő levélre a következő méltó választ:

Tek. dr. Murányi Gyula urnak
fogy. szöv. titkár.

Budapest.

A ma kézhez vett április 3-iki kelettel hozzám intézett levelét egy percig sem kívánom válasz nélkül hagyni.

A közgyűlésre szóló igazolványom kiadására adott kegyes engedélyét igazán köszönöm, mert hiszen egészben csak háromszor voltam érte. Azon kirohanására pedig, hogy: «sértetgetni vagy gorombáskodni csak oly egyénnek van joga, aki azért elégtételt is képes nyújtani, amit azonban tőlem nincs módjában megszerezni», azzal válaszolok:

Murányi ur jogászgyárból kipattanó szellemességét föl nem érhetem. En csak a magam laikus eszével tudok gondolkodni és fogalmam megalkotásában ellentétbe jutok a doktor ur jogi szempontjával, mivel szerény fölfogásom szerint, sértetgetésre vagy gorombáskodásra létező jog egyáltalán nincs. Ennél fogva nemcsak a Konzum egy tagjának — kit Murányi ur diszkvalifikál — hanem a Konzum titkárájának sincs joga sértetgetni vagy gorombáskodni, mert ez nem méltó cselekedet egy jónevelésű emberhez. En ilyen nem is cselekedtem, hanem egyedül kritikát gyakoroltam. Mert ugyanezen szövetkezetnek melynek Ön fizetett tisztviselője, én igényjogosult tagja vagyok, s mint ilyen jogom van, az Ön tulkapó és jogcsorbító erőszakoskodását kritizálni, ellene határozottan tiltakozni, ennél pedig egyebet sem tettem Ezt Ön persze sértésnek és gorombaságnak minősíti.

Ha tehát egyéni mivolta ily kritikát el nem bír, mondjon le a javadalmazásáról. Merl kétségtelen, hogy csakis ez vonza oda, mivel e tisztég viselését, mint fizetéstelen diszálást, nagyon soványnak találom és arra ily minőségben bizonyára nem is vállalkozott volna.

Ami végül azt a megjegyzését illeti, hogy: «nincs módjában tőlem elégtételt szerezni», hát ez visszeburkolt éltelmű és nem is értem célzását, mert én mindenkor és minden körülmények közt a nyíltság és igazmondás elvét vallom. Üzenete minden esetre sértő tendenciájú és arra csak alábbi lehet a válaszom:

Vagyok olyan tisztetben tartott egyéne a társadalomnak, mint Ön. Jellememnek nincs ernyedező foszlánya, előéletem seplőtlen és egy percnire sem éreztem soha és nemis fogom érezni a jövőben sem vágyat annak, hogy a magam jellemét a társadalom részéről szerény személyem iránt nyilvánvaló megbecsülést és rokonérzést a tisztelt szövetkezeti titkár uréért cserébe vigyem, vagy érte csak föl is ajánljam.

Ha mondataim valósága fölül kételye volna, jöjjön velem a piac porondjára, halljuk meg a közvélemény bíráló szavát.

Budapest, 1905 április 4.

Szemere Lipót.

Közreadtuk ezt a két levelet — dacára, hogy tisztán magánjellegűek — azért, mert élénk bizonyítékát képezik annak, hogy micsoda üres, tartalmatlan ember az, aki titkári minőségben korlátlanul osztogat és von meg a Konzumtagoktól jogokat és becsületet, továbbá azt is jellemzi a két levél, hogyan mérgesíti el a mai rendszer a vasutas-társadalom belső életét. Ez teszi a két levelet közérdekűvé.

A magyarországi szakszervezeti tanács titkárságától a következő üdvözlő sorokat vettük:

A vasuti munkások t. szervezőbizottságának!

A Magyar Vasutas fönnállásának évfordulója alkalmával fogadják a Szakszervezeti tanács üdvözlését. A vasuti alkalmazottak gazdasági küzdelmében a Magyar Vasutasnak igen fontos szerep

jutott. Olyan munkástömegek érdekeiért küzd, melyek gazdasági elnyomatusuk mellett még egyéni szabadságukban is korlátozva vannak. A magyar állam még azokat a szerény jogokat is elvonja alkalmazottaitól, melyekben a többi ipari szakmák részesülnek. A vasuti munkások nem szervezkedhetnek és nem gyülekezhetnek úgy, mint a többi ipari szakmák. Küzdeniök kell a legtermészetesebb jogaikért. És ebben a küzdelemben a Magyar Vasutas derekasan veszi ki a részét. Kiméltlen mindazokkal szemben, kik a vasuti munkások jogos küzdelmét megnehezítik. De a proletárság harca olyan természetű, hogy csak lépésről-lépésre haladva, képes eredményeket kivívni. A vasuti alkalmazottaknak meg kell érteniök azt, hogy ugyanazon célért és ugyanazon eszközökkel kell küzdeniök, mint az osztályharc álláspontján levő ipari szakmák küzdenek.

Testvéri üdvözléssel

A Magyarországi szakszervezeti tanács
titkári hivatala:

Jászai Samu, titkár.

KÜLFÖLD.

Az olasz vasuti törvények. Római távirat jelenti, hogy az új olasz kormány szombaton, e hó 8-án terjesztette be a képviselőházban az új, módosított törvényjavaslatot, mely a vasutak államosítását rendeli el. Hogy miben állnak a módosítások és hogy kikapcsolla-e az új kormány a fegyház-rendelkezéseket az új törvényjavaslatból, azt a szűkszavú távirat nem árulja el. A legközelebbi idő megadja erre is a felvilágosítást. Olasz szervezett kartársaink készen várják a történeteket, akár harcot, akár békét hozzon a jövő. A céltudatos szervezkedésnek egyebek között megvan az a haszna is, hogy az ellenség sohse találja készületlenül a szervezet tagjait.

Az olasz munkáskamarák statisztikája.

A «Bolletino del ufficio del lavoro» (a munkáshivatal közlönye) februári száma a munkáshivatal felvételei alapján közli az olasz munkáskamarák statisztikáját. 1904. év nyarán eszerint 41 munkáskamara állt fenn, amelyek 3345 osztályt és 347,149 tagot foglaltak magukban. A legjelentékenyebb munkáskamarák között van a bolognai (36,481 taggal), a reggio-emiliei (32,490), a milánói (20,947), a genuai (18,527), a ravennai (18,438) és a parmai 15,357 taggal.

Nyolc órás munkanap fiatal munkások számára az angol bányáüzemekben. Az angol alsóház március 17-én második olvasásban elfogadta azt a törvényjavaslatot, mely a köszénbányákban alkalmazott fiatal egyénekre vonatkozólag a nyolc órás munkanapot hozza be.

A BUDAPESTI SZERVEZETT VASUTASOK
a Konzum közgyűlésére érkező

== vidéki tagok ==

tiszteletére vasárnap, folyó hó 16-án, déltől
12 órakor a József főherceg-szállodában,
VIII. ker., Baross-tér 2. szám alatt

t á r s a s - e b e d e t

rendeznek,

amelyre az összes vidéki és az érdeklődő
budapesti tagtársakat tisztelettel meghívják.

Részvétel I K 20 fill.

Kérjük a fővárosi tagtársakat, szíveskedjenek
sürgősen bejelenteni, hányan vesznek részt, hogy
minden előkészületet idejekorán megtehesünk.
A vidéki tagtársak szép számmal jelentették be
részvételüket.

MAGYAR VASUTAS,
VII., Csömöri-ut 28.

A németországi vasutasok szervezkedése.

A jubiláns *Magyar Vasutast* a Délnémet Vasuti Munkások Szövetségének titkára, Albert Rosshaupter kartárs a következő érdekes és tanulságos cikkkel köszönti:

Magyarország vasutasai most készülnek szaklapjuk, a *«Magyar Vasutas»*, mint a modern magyar vasuti mozgalom szellemi összekötő kapcsa egy éves fennállásának megünneplésére. Nehéz gazdasági küzdelmek idejéből kialakulva, megszületve, az a haladás, melyet a magyar vasutasok mozgalmi fennállásának arasznyi rövid ideje alatt minden irányban felmutathat, kétségtelenül minden gondolkozó magyar vasutas szívét erősebb dobogásba hozhatja. De nemcsak a magyar vasutasok összessége, nem, az összes országok szervezett munkássága kell, hogy részt vegyen magyar testvéreik ünnepeiben. A munkásságnak mindenütt van oka örövendeni, ha valamely országban a munkásosztály új szervezetének csirája lett elhintve, mely hivatva van a nemzetközi szociális törvényhozás kiépítésére, a munkásosztály társadalmi és gazdasági helyzetének emelésére közreműködni. Különösen élénk részt vesz a modern szervezett német munkásság, melynek szervezeti viszonyairól tudósítani lesz mai feladatunk célja.

A német munkásmozgalom általában ritka tömörségnek örvend. A központosított szövetségekben egy millió felüli német munkástömeg van szervezve, mely a tökéletes kizsákmányolásával s a profitdühvel szemben szilárd védőbástyát képez. Egészen másként áll azonban a német vasutasok ügye. Számtalan apró kötelékbe és jelentéktelen helyi egyesületekben szervezve, a német vasutas-mozgalom az erők szétforgácsoltságának vigasztalan képét mutatja. De Németországban is van a vasutasoknak két központi egyesületük. Az egyik a Hamburgban székelő *«Német vasutasok szövetsége»* mint a modern munkásmozgalom képviselője. A másik: *«A német vasuti munkások és kézművesek köteleke»*, mely Trierben székel és a klerikális nemzeti irányt képviseli. Ezekről eltekintve, gyakran a viszonyok nyomásának engedve, a német birodalom egyes szövetséges államaiban — amennyiben azok önálló vasutigazgatóságokkal bírnak — is alakulnak önálló szakszervezetek, mint Porosz-, Bajorországban, Württembergben és Badenben. Azonban itt is mindenütt, legalább szám szerint, a keresztény-nemzeti irány a domináló. Ezen kívül még, mint kiválóan délnémet központi szövetség a *«Délnémet vasuti munkások szövetsége»* áll fenn Nürnberg székhellyel.

Magától értetődik, hogy ez alkalommal nem lehet feladatunk, mindezen szervezetek fejlődési történetére részletesen kitérni. Feladatunk lesz a két modern szervezet fejlődéséről szólni, még pedig a németországi vasutasok és a délnémet vasuti munkások szövetségéről. Az elsőnek megnevezett kötelék keletkezésének ecsetelését tulajdonképpen jobb szeretném hivatottabb tollra bízni, mivel én csak néhány év óta állok szorosabb viszonyban ezzel az egyesülettel. Mégis szabad talán magamban feltételezni annyi hozzáértést és tudást ezen kötelék viszonyait illetően is, hogy hozzászólhassak. Tehetni vélem ezt annál inkább, mivel sok adatot merítettem Jochade barátomnak, ezen kötelék elnökének 1902-ben, a II. osztrák vasuti kongresszus alkalmával az osztrák testvér-lapban ezen szervezet keletkezéséről írt meglehetősen beható ismertetéséből.

A 80-as évek vége felé a viszonyok nyomásának engedve, a porosz és szász vasutasok között élénk mozgalom támadt, mely egyes sztrájkokban tört ki. Ezek azonban nagyrészt, legalább anyagi tekintetben meglehetősen csekély eredménnyel végződtek. Így 1889-ben a kocsirendezők sztrájkoltak Halleban oly eredménnyel, hogy néhány óra lefolyása alatt az egész közép-

német forgalom torlódásba jutott s az igazgatás követeléseikkel kénytelen volt számot vetni. 1890. évben különösen a szász vasutasok között mutatkozott élénk mozgalom, mely részleges munkabeszüntetéshez vezetett. A hamburgi vasutasok is megkíséreltek egy küzdelmet, de csak azt érték el, hogy az egész mozgalom vezetői az utcára kerültek. Ugyanezen év pünkösdién kongresszust tartottak Magdeburgban, melyen azonban igen gyéren jelentek meg s a vasutigazgatóságok korán is értesültek a kongresszusról, (amint-hogy egyáltalán hiba volt az igazgatóságokat értesíteni) s az összes megjelenteket állásaikból elbocsátották s az egész mozgalmat ezzel elfojtották.

1896. évben Hamburgban körülbelül 16,000 kikötő munkás lépett sztrájkba. Ez a tizenegy hetes óriási küzdelem a szolgásgba hajtott vasutasok szívét is megdobogtatta, annál inkább, mivel a vasutigazgatás munkás-rabszolgáit a leghitványabb tette, — a leghitványabbra minden tisztességesei gondolkodó munkás szemében — rendelte ki: a sztrájk törésre. December 8-án Hamburgban a vasutasok egy sok ezer vasutas által látogatott gyűlést tartottak, melyen a sztrájkolókat rokonszenvéről biztosították s legerélyesebben tiltakoztak az ellen, hogy őket sztrájk törők gyanánt felhasználják. Ugyanez elhatározta a gyűlés egy általános német vasutas-szövetség alapítását, modern alapon. Az alakuló-gyűlést 1897. jan. 17-én tartották meg s ezen az előterjesztett alapszabályokat is elfogadták. Ezzel tehát a német vasutas-szövetség megalapítása bevégezt tényre vált: a kötelékbe való belépés azonban az összes vasutigazgatások részéről azonnali elbocsátás terhe mellett megtiltott. Ezzel természetesen a denunciaciónak tág tere nyílt. Ha valaki egy munkásnak haragosa volt, csak denunciación kellett, hogy a hamburgi vasutas-szövetségnek tagja, hogy rögtön elbocsássa. Például álljon itt ennek az esetnek főlemlítése, hogy az altonai vasutigazgatóság a hamburgi vasutas-szövetséghez való tartozás miatt följelentett 20 vasutast rögtön elbocsátott, holott ezek közül tényleg csak hárman tartoztak oda. Ezen eset óta Németország nagyobb városainak legtöbbjében, de különösen Észak-Németországban ismételtén nagymérvű csoportos elbocsátások történtek. Így Magdeburgban a rendőrség egy gyűlésen résztvevő 37 vasutast meglepett s mindnyáját elbocsátott. Az utóbbi időben is Hamburg, Altona, Darmstadt és Bromberg városokban történtek nagyobb elbocsátások.

Minden túlzás nélkül elmondhatjuk, hogy ritkán halmoztak annyi kegyetlenséget és brutalitást egy számban annyira korlátolt körre, mint ezen hamburgi szövetség tényleges és vélt tagjaira. A vasutigazgatások azt hitték, hogy ezen erőszakos rendszabályokkal munkásaikat és hivatalnokaikat megrettentik. Egyet azonban elfelejtettek. Elfelejtették azt, hogy minden egyes igazságtalanul elcsapottal a mai társadalmi rendnek és kapitalista kormányformának egy-egy új ádáz és elkeseredett ellensége, nevel s hogy saját rabszolgáinak sorában is nagy, mindinkább fokozódó elkeseredést szült ezen eljárás. S ezen nehéz sorscsapások ellenére is, miként azelőtt, büszkén emeli föl fejét a *«Németországi vasutasok szövetsége»* s épp úgy, mint azelőtt, most is hangoztatja súlyos panaszeit a kötelék sajtóorgánuma a *«Weckruf der Eisenbahner»* (Vasutasok ébresztője).

Nem könnyű feladat a porosz-szász vasutigazgatóságok álnokságai s csalafintaságai ellen küzdeni. De ez az egyenlőtlen fegyverekkel vívott harc az egyesülési jogért, talán nem is oly messze jövőben a munkásság győzelmével fog végződni.

Ezzel lezárhatom ezt a fejezetet s rátérhetek a *«Délnémet vasuti munkások szövetségére»*.

A németországi vasutasok szövetségének 1898. évi pünkösdi napján Lipcsében megtartott közgyűlésén megjelent, mint a bajor

vasutasok képviselője, a néhány hó előtt elhalt Winkler Henrik, a schweinfurti forgalmi műhely lakatos. Ezen közgyűlés határozatai oly kevéssé elégitették ki őt, hogy hazatérve, rögtön hozzálatott egy önálló bajor szövetség megalapításához a bajor vasuti munkások részére. E célból érintkezésbe lépett egyesekkel, kik vele, mint a betegségyógyzó-pénztár képviselőjével, ilyen minőségben ismeretségben állottak s e révén 1898. október havában Nürnbergben a bajor vasuti műhely- és forgalmi munkások szövetsége meg is alakult. Ez az alapítás annyival is nagyobb nehézségekbe ütközött, mivel alig két évvel megelőzőleg egy keresztény-nemzeti irányu szervezet, a bajor vasutasok köteleke létesült, melyhez a bajor vasutasok a csekély járulék s az ezzel szemben kilátásba helyezett nagy előnyök folytán tömegesen csatlakoztak. Azonban a fölvilágosodottabb műhelymunkások csakhamar fölismerték, hogy az ultramontan szervezet nagyhangu ígéreteiben mennyire bizhatnak s csakhamar tekintélyesebb számban csatlakoztak az új szervezethez, úgy hogy tagjainak száma rövid idő alatt kétezerre rugott.

Nagyobb ellenszennvel találkozott azonban a szervezet a forgalmi munkások körében: még pedig azért, mert az új szervezet csakhamar szociáldemokrata hírébe jutott, mely szótól, legalább akkor még, a bajor vasuti munkások tulnyomó része megijedve, menekült. Ez a tény okot is szolgáltatott arra, hogy a Regensburgban megtartott közgyűlésen a *«forgalmi munkások»* szót törölték s így az új szervezet a *«bajor műhelymunkások köteleke»* címet kapott.

A következő év lefolyása alatt a forgalmi munkások egy része előtt is világossá lett, hogy mi a valódi értéke az ő *«keresztény»* szervezetüknek, úgy hogy az 1901. évben Augsburgban megtartott közgyűlésen újra fölvetették a *«forgalmi munkások»* toldalékot a címbe. Hogy állandó összeköttetést teremtsenek a helyi bizottságok között, egy szövetségi közlönyt indítottak, mely ugyan közvetlen a szervezet megalakítása után csak rendszertelenül, később azonban minden két hétben pontosan megjelent. Nemsokára a bajor kötelék megalakítása után Württembergben is mozgalom indult meg. Az ott még szétszórtan fenállott helyi műhelymunkás-egyesületek egy *«würtembergi vasuti műhely- és forgalmi munkások országos szövetsége»*-évé egyesültek. Ez a szervezet is elfogadta hivatalos közlönyéül a bajor műhelymunkások lapját, mely ez időponttól kezdve a *«Délnémet vasuti munkások lapja»*, a bajor és würtembergi vasuti műhelymunkások közlönye címet viseli. Ezzel már bizonyos összefüggés létesült a két szervezet közt. Közben a badeni műhelymunkások is azon igyekeztek, hogy szervezetet alapítsanak, még pedig a bajor kötelék vezetőjének, az elhalt Winkler kartársnak kezdeményezésére. Ez eredményezte a *«Badeni műhely- és fűtőházi munkások szövetsége»*-nek megalapítását. Ez a kötelék is hivatalos közlönyévé tette a *«Délnémet vasuti munkások lapját»*.

A schweinfurti szövetséggyűlésen fölmerült a bajor és a würtembergi szövetségek egyesítésének eszméje, melynek megvalósítását a szövetséggyűlés egyhangulag el is határozta. 1902. évi szeptember hó 21-én a három szervezet képviselői — miután időközben a badeni kötelék is csatlakozott — közös értekezletre gyűltek össze. Az értekezlet az egyesülés legfontosabb pontjaira nézve megállapodásra jutott s elhatározta, hogy karácsony két napjára közös képviselői gyűlést tart a hivatalos egybeolvadás keresztülvitelére. Most azonban a szervezetek előjárói elkövették ugyanazt a hibát, melyet kevéssel azelőtt a porosz kollégák is elkövettek, hogy a kongresszus megtartását hivatalosan tudatták a bajor államvasutak igazgatóságával, azzal az egyidejű kéréssel, hogy szabadságot adják a delegáltaknak. Az államvasutak egyes üzletkezelősegei már régóta rossz szemmel nézték a szervezetek ki-

alakulását: a bajor államvasutak vezérigazgatósága a delegáltak szabadságolását megtagadta s elrendelte, hogy mindenki tartozik munkanapján, különbeni elbocsátás terhe alatt, rendeltetési helyén munkában megjelenni. A kongresszus megtartásától tehát el is állottak; de a három kötelék előjárói egy kis württembergi városkában, Ulmban tanácskozára jöttek össze, melyben az egybeolvadást elhatározták minden körülmények közt, tekintet nélkül a következményekre, még pedig a következő év folyamán. Két württembergi értekezleti tagot azonnal hazakereszttek után elbocsátottak a szolgálatból.

A három szervezetnek tervezett egybeolvadását 1903. év husvétján Münchenben végre is hajtották. Egyidejűleg elhatározta a nagygyűlés, hogy a kötelék lapját hetenkint adja ki s egyszersmind a szövetségi tagdíjat havi 30 pfennigről heti 10 pfennigre emeli. Több elbocsátást terveztek a pfalzi vasut-igazgatóság részéről, mely vasut ezidőben még magánvállalat volt, de államosítása már csak rövid idő kérdése volt. Az elbocsátottak közt voltak Theis és Obermeier társaink, legkiválóbb vezetői a pfalzi mozgalomnak. Mindezen tüszurások ellenére a szervezet a legerőteljesebben fejlődött. 56 helyi bizottságban mintegy 8000 tagot számlál ma a szövetség; ezek között a legjelentősebbek közel 1000 taggal a következő helyek: München, Nürnberg és Karlsruhe. A pünkösti ünnepek alatt tartja meg a szervezet első közgyűlését Stuttgartban, a stuttgarti szervezett munkásságnak saját munkaházában, mely közgyűlés az alapszabályok értelmében minden két esztendőben tartandó meg.

Mint magyar társaink ezen fejtegetésből is láthatják, a modern német vasutas-mozgalom története sincs hijjával a nehéz küzdelemnek s még sok nehéz küzdelemet kell megvívni, míg a vasutgazdaságok a szervezetek szavát figyelembe veszik. A felvilágosításnak még nagyon sok szavát és érvét kell harcban vinnünk, míg a vasuti proletariátus közömbös nagy tömegét a modern munkásmozgalom törekvéseinek megnyerjük.

De amint eddig nem csüggedtek, úgy ezután sem fognak elcsüggedni a szervezett német vasutasok igaz és jogos küzdelmükben. Tovább folytatják a folyton fölmerülő nehéz akadályok ellenére is egész a végleges győzelemig.

S hogy ezen példához hiven, magyar társaink is szívóssággal s kitartással fogják végig küzdeni a harcot: ebben biztosak vagyunk.

Mert csak az érdemi meg a szabadságot s az életet, ki ezt naponta kiküzdeni kénytelen.

München, 1905 április hóban.

Albert Rosshaupter.

Közgyűlés előtt.

(A Máv. betegsegélyző-pénztára.)

Közelg a közgyűlés. Az egyetlen alkalom, amikor a betegsegélyző-pénztár tagjai szóhoz juthatnak s sérelmeiket előadhatják. Ez is csak úgy történhetik meg, ha a Máv. alkalmazottak az egész vonalon oly közgyűlési kiküldötteket választanak meg, akikben van elég ügyszerelet és bátorság, hogy kartársaik érdekében helyt állanak.

A közgyűlésen a tagok kiküldöttei többségben vannak. Ugyanis az alapszabályok 28. §-a szerint, a munkaadó vasutintézet képviselői a közgyűlésen együttesen a szavazatok egyharmadát képezik, míg a szavazatok kétharmad része a tagok által választott kiküldötteknek jut.

A föld kerektségén mindenütt, minden intézetnél, egyletnél, részv. társaságnál, szervezetnél s pénztárnál a legtöbb rendelkezési jog a közgyűlést illeti. Az 1891. XIV. t.-c. ugyanezt rendeli, amint másképpen ezt elképzelni nem is lehet. Egyedüli kivétel e tekintetben a Máv. betegsegélyző-pénztára, ahol

a közgyűlésnek határozathozatali jogait elkobozták; tették pedig ezt nem is ravasz fífikával, hanem a legdurvább törvénysértéssel s valóban jellemző a magyar közviszonyokra, hogy e durva és nyílt törvénysértést a kereskedelemügyi miniszter szankcionálta. Miért is ne? Hiszen csak szegény Máv. alkalmazottak jogfosztásáról van szó, a magyar kormányok pedig jogfosztásra mindig kaphatók.

Mint már kifejtettük, a Máv. betegsegélyző-pénztár csak az esetben fog a tagok érdekében üdvös működést kifejtteni s hivatásának igazán megfelelni, ha vezetése az alkalmazottak kezébe jut. Ezt pedig a mostani alapszabályok végleg kizárják, mert a 24. §. szerint az igazgatóság 6 tagját a munkaadó vasutintézet delegálja s csak 4 tag választható a közgyűlés által. Mindenekelőtt tehát az alapszabályokat kellene módosítani a törvénynek megfelelően akként, hogy a közgyűlés választaná az alkalmazottak köréből az igazgatóság kétharmad részét s az intézetnek csak egyharmad rész delegálási joga legyen. Amde ily alapszabálymódosítás teljesen lehetetlen, mert a 30. §. értelmében az alapszabályok módosítása csak a munkaadó vasutintézet hozzájárulásával határozható el. A vasutintézet pedig e bitorolt jogáról önként lemondani nem fog.

A Máv. alkalmazottainak tehát erélyes és céltudatos küzdelmet kell indítaniok, hogy törvényben biztosított jogaikat visszaszerezék. Harcolnunk kell oly jogokért, melyek törvény szerint megilletnek bennünket! Nos hát, harcolni is fogunk! E harcban részt kell vennie minden kartársunknak, mert mindnyájunk érdekei és pedig életbevágó fontos érdekei forognak kockán. Nem tűrhetjük, hogy a betegsegélyző-pénztár Csáky szalmája legyen. amelylyel tetszés szerint gazdálkodhatik bárki ember fia, csak magas hivatal jusson neki a Máv.-nál. Követelnünk kell, hogy a betegsegélyző-pénztár azzá legyen, amivé a törvény rendeli s amiért az alkalmazottak keserves filléreiket oda fizetik: a betegek gyámolítója és segítése. Hiszen valóban botrány az, hogy az ország legnagyobb és leggazdagabb betegsegélyző-pénztára még annyit se tegyen tagjaiért, mint a legsilányabb kis pénztárocska. Sablon szerint a betegnek markába nyomnak valami olcsó receptet; husz hétig táppénzzel ellátják, azután nemcsak a segély szűnik meg, hanem még a munkából is végleg elbocsátják! A múlt évben 46 ezer korona büntetéspénz folyt be a pénztárba, az ügykezelést a törvény értelmében a munkaadó intézet tartozik saját költségén ellátni, ez is legalább 100 ezer korona megtakarítás. Mily sok szegény beteg kartársunkat lehetne e nagy összegből husz héten tul is segélylyel gyámolítani, ha a pénztár visszaadtnék igazi rendeltetésének?! Pedig alig van betegsegélyző-pénztár, mely évi jelentéseiben ne büszkélkedhetnék azzal, hogy betegeit 20 héten tul is segélyezi. Csak éppen a leggazdagabb betegsegélyző-pénztárnak nem jut e célra semmi, sőt mindenféle ürügy alatt kibujik törvényes kötelezettségének teljesítése alól is. Így a Máv. betegsegélyző-pénztár igazgatósága 1898 május 15-én 26. sz. a. elhatározta, hogy fogműveleti s foghuzási költségekről a gondoskodást a betegsegélyző-pénztár feladatául el nem ismeri. Az osztrák belügyminiszter pedig külön körrendeletben hívta fel a betegsegélyző-pénztárakat, hogy tagjaiknak ne csak a díjtalan foghuzást, de a díjtalan szakorvosi fogvizsgálást is tegyék lehetővé!

Az ipari és gyári alkalmazottaknak bal eset elleni védelméről és az iparfelügyelőről szóló 1893. évi XXVIII. törvénycikk 1. § i) pontja értelmében a munkaadó köteles ipartelepén mindazt létesíteni és fentartani, ami tekintettel a telep és az üzem minőségére, annak követelményeire képest az alkalmazottak életének, testi épségének és egészségének lehető biztosítása érdekében szükséges; és pedig ezek között az első segélyre szükséges köt- és gyógyszerket készletben tartani.

Ennek a kötelezettségnek a Máv. igazgatósága is eleget tesz. A vasuti műhelyekben mindenütt vannak mentő-szekrények, de a szükséges köt- és gyógyszer a betegsegélyző-pénztár terhére rendeli. Pedig a hivatkozott törvény ezt a kötelezettséget kifejezetten a munkaadóra s nem a betegsegélyző-pénztárra rója. De okunk van hinni azt is, hogy a kalauzok mentő-táskái is a betegsegélyző-pénztár terhére szereltetnek fel.

Mindezek után — azt hiszszük — eléggé kifejtettük az okokat, melyek a betegsegélyző-pénztár mostani vezetőségével szemben bizalmatlanokká teszik a vasutasokat. Felhívjuk tehát kartársainkat, hogy mindenütt tegyék kötelességévé a megválasztandó küldötteknek, hogy a közgyűlésen szálljanak sikra azon indítványok elfogadásáért, melyek a létező bajok megszüntetését és sérelmének o. v. oslását célozzák.

*

A budapesti vasuti alkalmazottak a napokban a következő indítványt terjesztik be a betegsegélyző-pénztár igazgatóságához:

Indítvány

a Máv. betegsegélyző-pénztárának közgyűléséhez.

Tekintettel arra, hogy a Máv. betegsegélyző-pénztárának szervezete ellenkezik az 1891. XIV. t.-c.-kel, amennyiben a pénztár igazgatóságában nem a tagok, hanem a munkaadó vasutintézet küldöttei vannak többségben; tekintettel arra, hogy a tagok a törvényben biztosított onkormányzati joguktól ezáltal megfosztottak; tekintettel továbbá arra, hogy a betegsegélyző-pénztári jogok és kötelességek a munkaviszonnyal semminemű összefüggésbe se legyenek hozhatók; végül tekintettel arra, hogy a pénztár által ezidőszert nyújtott szolgáltatások elégtelenek, a tagok érdekeit nem elégítik ki s nincsenek arányban a tagok által teljesített befizetésekkel; alulírottak kérik az alapszabályok módosítását oly irányban, hogy:

1. A pénztár igazgatóságában és elnökségében 1891. évi XIV. t.-c. értelmében a biztosított alkalmazottak képviselőinek 2/3-a, a munkaadó Máv.-nak 1/3-a foglaljon helyet

2. A közgyűlési kiküldöttek erre a célra összehívott értekezletén, titkos szavazás útján választanak meg. Esetleges panaszoknak, felszólalásnak, indítványtevésnek itt helye van. Ugyancsak tartoznak a kiküldöttek a közgyűlésen történekről megbízóknak beszámolni.

3. A pénztár segélyezési mérve kiterjesztendő annyira, hogy a napi táppénz, a napi, illetve az alapbér 75 százalékának feleljen meg; a temetkezési segély — a fővárosban és vidéken egyaránt — az alapbér 40-szeres összege legyen.

4. A pénztár igazgatósága a büntetéspénzekből s egyéb rendkívüli bevételekből létesítsen oly alapot, melyből a tagok 20 héten tul terjedő időben is segélyezhetők legyenek.

5. Az egészség megóvására megfelelő egészségügyi intézkedések teendők és erre a célra a természetes gyógymód szerinti kezelésre alkalmas intézetek létesítendők és pedig a betegek sikeres gyógyítására üdülőtá és szanatórium létesítendő. Azonkívül történjék gondoskodás, hogy más pénztárakhoz hasonlóan a Máv. betegsegélyző-pénztár is ápolassa tagjait a hazai sósfürdőkben, továbbá a karlsbadi és abbáziai fürdőhelyeken.

6. Utasítsassék a pénztár igazgatósága, hogy a tagok részére a szabad orvosválasztást rendszereztesse, addig is a pályáorvosok intézménye elkülönítendő a pénztárorvosi intézménytől. A pályáorvosokat fizesse a Máv., mint saját egészségügyi közgeit. A pénztár orvosai pedig, mint a pénztár közgei, a betegsegélyző-pénztár igazgatóságának legyenek alárendelve, innen alkalmaztassanak és szükség esetén innen bocsátassanak el.

7. A betegbárca-rendszer töröltesse el és helyettesítse minden egyes tag alapszabálylyal ellátott tagkönyvet kapjon, melynek felmutatása mellett az orvost bármikor igénybe vehesse.

8. A beteg tagnak szükség esetén jogában álljon bármely kórházban magát ápoltatni.

9. Az orvosoknak kiadandó utasítások a kezelést és gyógyszerrendelést illetőleg előzőleg bocsátassanak a közgyűlés elé jóváhagyás végett.

KONZUM-ÜGYEK.

Mire e sorok napvilágot látnak, minden előkészület megtörtént a Konzum vasárnapi közgyűlésére. A szervezett vasutasok derekasan dolgoztak. Nagy küzdelmek árán ugyan, az utjukba gördített tömegtelen akadály dacára tömören, céltudatosan készítették elő a közgyűlésen való diadalmas részvételt. A jelenlegi vezetőség szintén nem pihent, emberei, hivei a tagok között kevesen vannak ugyan, csak a talpnyalók és stréberek állanak rendelkezésére. Iparkodott tehát — ha már nincs embere — legalább az igazolványokat kézhez kaparintani. Ami igen sok esetben sikerült is neki, annál inkább, mert sok száz igazolványt nem adtak ki a jogos tulajdonosainak, sok ezer igazolvány pedig benn maradt a szervezetben, az kész prédája a Murányi-ék fufangjának.

De egyet mondunk: nem fogunk túrni semmiféle szédelgést és visszaélést. Már eddig is sok adat van birtokunkban olyan visszaélésekről az igazolványok kiosztása körül, amelyek mindegyike elégséges a közgyűlés megsemmisítéséhez. Ha a közgyűlés tisztességes és becsületes lefolyását is meg fogják zavarni valami disznósággal Murányiék, akkor a kereskedelmi és váltótörvényszék előtt, vagy pedig rendkívüli közgyűlésen fogunk ismét találkozni.

Ha pedig a közgyűlés tisztességesen, szédelgés nélkül fog lefolyni, akkor kétségtelen a szervezett vasutasok fényes győzelme.

Tagtársainkat a közgyűlésen való részvételt illetőleg a következőkre figyelmeztetjük:

1. Minél többen jelenjenek meg.
2. Korán, már délután 2 órakor legyenek a közgyűlés színhelyén, a Máv. gépgyárnál.
3. A közgyűlésen nyugodtan, higgadtan kell viselkedni. A rendezők utasításait pontosan követni kell. Meglehet, hogy a közgyűlés fölőslátását akarják a kétségbeesett Murányiék provokálni; nem szabad nekik felülni.
4. Minden visszaélést, ha idegeneket szavaztatnak le, hamis igazolványokkal szavaznak, rögtön be kell jelenteni valamelyik bizalmiférfinak.
5. Tartózkodni kell lehetőleg a fölszólalástól; aki mégis fölszólal, röviden, egész röviden beszéljen.
6. A szervezett munkások által benyújtott indítványra kell szavazni, mindenféle halasztó vagy módosító indítványt el kell vetni.
7. A közgyűlési terem ajtaján megkapja mindenki a szervezet által jelöltek névsorát, ezzel kell szavazni.
8. A közgyűlés befejezése előtt nem szabad távozni.

Jelszó: *nyugalom és kitartás!*

Az országos szervező-bizottság.

Nagygyűlésünk.

Emlékezetes, szép gyűlést tartottak a szervezett vasuti alkalmazottak vasárnap, e hó 9-én délután a József-főherceg szálloda nagytermében. A zsúfolásig megtelt teremben a vasuti munkásokon kívül nagy számban voltak altisztek és hivatalnokok is. A nagy érdeklődést nemcsak a napirenden levő két fontos tárgy — a Konzum és a sajtó — okozta, de mindenesetre az a körülmény, hogy az első pont előadója Margulit Kálmán ny. ellenőr volt, aki a becsületesen gondolkozó vasutasok között osztatlan bizalomnak és tiszteltetnek örvend. Margulit kartársunk az országos szervező-bizottság kérelmére szívesen vállalkozott arra, hogy előadást tart a Konzum-kérdésről, és fejtegetéseit, amelyek mindvégig lekötötték a megjelentek feszült érdeklődését, sűrű taps és lelkes éljenzés jutalmazta.

A gyűlés elnökei Fellner Béla (Máv. gépgyár), Bogárdi József (Ferencvárosi fűtőház) és Kellner István (Nyugoti műhely), jegyzői pedig Tóth József (Északi műhely) és Seemann József (K. p. u. műszaki kocsihivatal) voltak. A gyűlés vezetője, Fellner munkástársunk, az egybegyűlteket üdvözlőlvén, átadta a szót az első ponthoz Margulit kartársnak.

Margulit Kálmán: A munkás-emberre nézve, aki izomerejét fölemésztí a napi munka izgalmai közepett, aki a tőkének nemcsak testét, hanem egész lelkét szolgáltatja bocsájtja s aki ennek dacára a tőkeszerzés lehetőségétől el van zárva, hogy ennek kamatait szerény napi keresetéhez csatolja s ezáltal a megélhetést könnyítse: — mondom, az ilyen munkás-emberre nézve rendkívül fontos az olyan társasági intézmény, mely azt teszi feladatává, hogy a napról-napra való megélhetés szükségleteit olcsó árban beszerezze és olcsó árban bocsássa a munkásság rendelkezésére. Ilyen intézménynek lehet nevezni a *fogyasztási szervezeteket*. Önöknek is van ilyen... azaz kellene, hogy az önöké legyen. (Ugy van!) Ez a szervezet most válság előtt áll; remélem: olyan előtt, amely az önök javára fogja a mérleget billenteni. Ebben az ügyben nagy küzdelem folyt, amelyből becsülettel kivettem én is a részemet (Éljenzés.) és ennek tudható be, hogy szívesen eleget teszek a felkérésnek, és hogy most Önöknek előadást tartok a fogyasztási szervezetekről.

Mi voltaképpen a fogyasztási szervezet? Néhány száz vagy ezer ember szerveződik, hogy a napi szükséglet kielégítésére a nagytermelőtől megvásárolja és a közvetítő kereskedelemnek a kikerülésével, az ennek nyújtandó haszon megtakarításával közvetlenül szolgáltatssa ki az árukat. Természetesen jó és olcsó minőségben. A *szövetkezeti eszmének* egy nagy ellensége van: a *merkantilizmus*, a kereskedelem, a kereskedők önzességének az érdeke. Ez az érdek folytonos összeütközésben van az *agrárizmus* érdekével. S ennek a küzdelemnek a hadisarcát Önök: *fogyasztók*, Önök: *munkások* adják meg. (Ugy van!)

A szövetkezetek ellen fölhozott vádakat tagadásba veszem. A szövetkezet nem árt sem a *nagykereskedelemtnek*, sem a *termelőnek*, de nem árt a *közvetítő kereskedelemnek* sem. Hisz a *mi szövetkezetünknek* van körülbelül 14 ezer tagja, de talán magasra takálom, ha azt mondom, hogy fogyasztó tagja 5 ezer ha van. (Ugy van!) Ha négy családtagot számítunk, az összes fogyasztók száma 20 ezer. Magyarországon talán mindössze 300,000 fogyasztó-szövetkezeti tag van. Nos: abban az országban, ahol körülbelül 20 millió ember közül 300 ezer szerzi be a szükségleteit fogyasztó-szövetkezeteknél, ott nem fenyegeti veszély a közvetítő kereskedelmet a kereskedősegek, az alkalmazottak szempontjából se káros a fogyasztó-szövetkezeti intézmény, mert pl. a mi szövetkezeti boltjainkban éppugy tartunk segédek (gondnokot, tárnokot), mint akármelyik kereskedő, sőt úgy vettem észre, hogy a mi boltjainkban még jobb dolgunk is van az alkalmazottáknak. (Derűltség.)

Most vizsgáljuk a mi fogyasztó-szövetkezetünket — Két szempontból fogom ezt bírálat tárgyává tenni:

1. Milyen volt ennek a szervezetnek a működése *eddig*?

2. Milyen legyen a *jövőben*?

Milyen volt eddig a működése? ... Erre igazán csak egy kifejezésem van: *rossz volt*. (Zajos *ugy van!* kiáltások.) Nagyon rossz volt. Én legalább nem találkoztam eddig emberrel, aki ezt a fogyasztási szervezetet dicsérte volna, aki azt mondta volna, hogy az áruk jók és olcsók és hogy haszon van rajta. *Ellenben panasz, az számtalan volt és van*. (Ugy van!) Azaz hogy elvettem a sulykot, amikor azt mondtam, hogy nincs a Konzumnak dicsérője. Ott vannak, *dicsérik azok a tőkések, akik ott helyezik el a tőkéjüket*, hogy ott oly kamatot kapjanak, amit

nem kapnának a világ egyik takarékpénztárában sem.

A fogyasztási szervezetnek 1904. évi kimutatása szerint forgattatott 2.422,475 kor. Ez óriási egy tőke. Világos fogalmat nyervehetnek önök erről, ha azt mondom, hogy ha ezt az üzletet 50 kereskedő között felosztanók, 50 kereskedő tisztességesen megélhetne belőle, fenntarthatná a családját, sőt még félre is tehetne. Azt mutatja a jelentés, hogy a bevásárlási és eladási árkülömbözöt 351,553 korona, amihez egyéb címeken járul 2364 korona, úgy hogy az egész jövedelem kitesz 353,918 koronát. Ez az egész jövedelem megfelel a forgató tőke 14 százalékának. Nos: ez a százalék rendkívül alacsony, mert a *különbözetnek 20—25 százalékának* kellene lenni. Több, mint bizonyos, hogy a bevásárlás körül hiba történik. A megmaradt *tiszta haszon* 31,208 koronát tesz ki, ami a forgatott tőke 1.28 százalékának felel meg. És ez botrányosan kevés! És mi történik ezzel a «tiszta haszonnal»? Talán a fogyasztó tagok részletetnek ebből, akik rossz árut drágán vásárolnak? Dehogy! 29,362 korona 90 fillért kapnak a tőkések és *csak 1845 korona 40 fillér jut a tartalékalapra*, vagyis ennyivel emelkedett a vagyona ennek a hatalmas szervezetnek. (Gyalázat!)

Az előadó ezután kemény kritika tárgyává teszi az évi jelentés egyes tételeit. Majd így folytatja:

Azt hihetné az ember, hogy — ha így gazdálkodtak — talán felhasználták minden eszközt arra, hogy az elmúlt *inséges* esztendőben pl. a *burgonyát* olcsóbban bocsássanak a tagok rendelkezésére, a *lisztet* forgalmi áron adják tagjaiknak. *Erről egy szóval sem tud az évi jelentés* beszámolni. Pedig más szervezetekkel szemben mennyire *előnyben van!* Kézpénzért vásárol, kézpénzért ad el, vagy ha hitelbe is, az a pénz biztos, — szállítási kedvezményeket élvez stb.!

További részletekbe — arra vonatkozólag, hogy milyen volt *eddig* a szervezet — nem bocsátkozom, hanem taglalom, hogy milyennek kellene lennie *ezután*.

Beszédének további folyamán párhuzamot von az előadó az 1894-ben alakult «Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezeté»-nek és a Konzumnak a működése között. Utal arra, hogy 1904. évben a Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete 2.560,207 korona tiszta hasznót mutat fel, továbbá, hogy kétszer annyit adott osztalék címén, mint a Konzum stb. Méltán dicsekedhetik hát a Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete, hogy «megfelel azon elveknek, melyek az áruk lehető olcsó áron való kiszolgáltatására nézve fennállanak. Áruikat *legtöbb esetben* — mondja a szövetkezett évi jelentése — az általános piaci áron *alul* tudtak tagjainak rendelkezésére bocsátani». Hivatkozik a jelentés a tejre, a cukorra, a lisztre stb., amit *tetemesen olcsóbb* árban adtak, mint a piacon általában kapható. A burgonyát *beszerzési áron* bocsátotta a szövetkezet tagjainak a rendelkezésére. (Élénk helyeslés.)

Kijelenti az előadó, hogy ő is azon az állásponton van a fogyasztók részletetésére vonatkozólag, mint a munkások által benyújtott javaslat, hogy t. i. a fogyasztási szövetket «vissztérítési» alapon rendeztessék.

Beszélik, — folytatja — hogy fenyegetnek bennünket, az új rend embereit, hogy ha az igazgatóság látni fogja «*ezt a turbulenciát*», meg fog vonni egyes kedvezményt és így a hivatali levonás kedvezményét is. Hát én ezen csak mosolygok. Mert ezt a kedvezményt nem az igazgatóság és nem személyeknek adta, hanem egy józan gondolkodású miniszter. Még ha a miniszter vonná is meg, még mindig fölvihető a dolog az országgyűléshez.

Az előadó a következőkkel zárta be nagyhatású fejtegetéseit:

Befejezésésképpen engedjenek meg nekem egy kis személyeskedést. Azt mondják rólam már néhány esztendő óta, hogy én nem *al-*

kotó, hanem romboló munkát végzek. Nem igaz, hazudnak! Mikor én négy esztendővel ezelőtt kibontottam a zászlót, hogy kartársaim részére kivívjunk egy kissé nagyobb kenyeret, valamivel jobb fizetést és szolgálati pragmatikát, — engedelmet kérek, — azt kérdelem én: a mozgalomból kifolyólag kivülem kinek volt, kinek van kára még és kinek lesz még kára abból a mozgalomból, amelyben ma is részt veszek s amely azt célozza, hogy az önök fogyasztási-szövetkezetét jobb alapokra fektessük...? De csekélységemnek nem szabad rossz néven venni, ha *romboló* munkának nevezik azt, mikor több jogot, nagyobb kenyeret akarunk kivívni. Ha négy évvel ezelőtt azt tettem volna, amit a hatalom akart, ha félreállottam volna, ha megcsókoltam volna azt az öklöt, amely az arcomba vág, bezzeg mondták volna, hogy *Margulit Kálmán alkot!* (Nagy derűtlenség, Éljenzés.) És ha most a fogyasztási-szövetkezetért folyó küzdelemben rá akarnám bérni a küzdőket, hogy álljanak el az átalakítási törekvésektől és talán Kiss Jánosék talpát is megnyálnám, azt mondanák, *Margulit Kálmán épít!* De én *igy* alkotni, *igy* gyarapítani, *igy* építeni nem akarok. (Éljenzés.) Ellenkezőleg: bevallom, hogy ebben a percben rombolni szeretnék; ebben a percben Sámson-erővel szeretnék bérni, hogy ezt a rozoga épületet kezemnek egy legyintésével szétroghatnám és emelhetnék helyébe templomot, fényeset, dicsőt és ebben oltárt a népjogok számára!... (Hosszas éljenzés és taps.)

Elnök: Miután mai gyűlésünk a konzum közgyűlésére betérjesszett indítványunk ellenzöt is meghívtuk, felkérem, ha jelen vannak, hogy jelentkezzenek szóhoz. (Senki sem jelentkezik). Ugy látszik, vagy nincs itt senki az ellenfelek közül, vagy, ha van jelen valaki közülük, nem akarnak felszólalni. A szó tehát Farkas munkástársunké.

Farkas Izor munkástársunk rövid felszólalásban figyelmezteti a jelenvoltakat, hogy mi a teendő a közgyűlés előtt és a közgyűlésen. A szervező-bizottság és a bizalmi-férfiak megtették mindent, amit tehettek, a tagokon a sor, teljesíteni köteleességüket. Ha mindnyájan megteszszük köteleességünket, biztos a fényes győzelmünk. (Általános helyeslés).

Ezután következik a napirend második pontja — a *sajtó* — melynek előadója:

Pfeifer Sándor lelkes szavakban méltatja a *«Magyar Vasutas»*-nak a multban kifejtett tevékenységét, azokat az eredményeket, amelyek már most — lapunk egyévi fenállása óta — szembeszökők és felhívja a jelenvoltakat, hogy vaserélylyel terjeszszék és támogassák a céltudatos vasutasok egyetlen lapját, a *«Magyar vasutast»*, amely most mindene a szebb és jobb jövőért küzdő nagy vasutas-tábornak. A Pfeifer szavait követő lelkes éljenzés a tanubizonyosága annak, hogy milyen általános a fölvilágosodott vasuti alkalmazottak szeretete és ragaszkodása a *«Magyar Vasutas»* iránt.

Fellner elnök ezután erőteljes zárszóval rekesztette be a gyűlést, amely a legméltóbb előjátéka a konzum vasárnapi közgyűlésének.

Egy szó mirőlunk is.

A gyakornokok és ideiglenes alkalmazottak helyzetéről.

Most, midőn a szervezkedés riadója minden egyes Máv alkalmazottat sorakozásra hív fel az egységes táborba, most mi is nézünk szét magunk körül, mi: a Máv gyakornokai és ideiglenes alkalmazottjai.

Mi csak azt látjuk, hogy a többi alkalmazottak minő lelkes arccal követik zászlójukat a reménysugarával szemökben. Mi csak álunk és hallgatunk.

De hát nem érdemeljük-e meg mi is, hogy essék egy szó mirőlunk is, hogy elismerje-

nek már egyszer embereknek, kik dolgoznak és nyögnek?

Avagy talán azt várjuk, barátaink, hogy ordítson a féktelen élni-vágyás sorsunk ke-trecében, azt várjuk, hogy valaki kezünkbe adja a nagy dobót, hogy így hívjuk fel a közvéleményt és az illetékes körök figyelmét, hogy mennyire semmik vagyunk mi az állam szolgálatában! Nem tudom, mire várunk, és nem tudom megmagyarázni, azt a lelkierőt, amelylyel mindnyájunk el vagyunk látva, mint a nagy Megváltó, ki szintén hang nélkül tűrte szenvedéseit.

Amidőn a Máv.-nak több ezernyi gyakornokáról és ideiglenes alkalmazottjáról kell gondoskodni, kiemelve azt, hogy felénél több a családos ember, talán érdemes tollat ragadnom, hogy néhány szóval ecseteljem helyzetünket.

Kezdem az *ideiglenes alkalmazottak* azon táborán, akik kisegítő rakfelvigyázó titulus-sal lettek ellátva. Ezek 1 frt 20 kr napibér (nem elég!) mellett dolgoznak 10—15 órát. Az állam nem tekinti őket semminek se; lépten-nyomon hallják az «elcsapatom», «leszámoltatom» szavakat a legudvariasabb kifejezések kíséretében. Ezek az emberek ma a Máv.-nál hajtják le a fejüket, holnap pedig beállhatnak munkanélkülieknek, mű szóval: «facér»-oknak. Büntetésük az több, mint a hajuk szála. És kizárólag mindegyikök családos ember. A többi alkalmazott szintén ilyen helyzetnek örvend. Azt még egyiktől se hallottam, hogy míg a Máv.-nál volt, mit szerzett, csak azt látom, hogy külön zsebet kell nekik varratni a — zálogjegyek számára.

El nem tudom képzelni, hogy az ilyen vendégzemélyzetet mért nem tudja az állam, Magyarország első munkaadójához illő módon ellátni. Hisz akkor veszik fel őket, midőn erős a forgalom, tehát a jövedelme is bizonyára több a Máv.-nak, s mikor tudni való, hogy legtöbb ilyen alkalmazott élete a vasut szolgálatában ugys csak hetek-hónapok kérdése.

Most pedig térjünk át a gyakornokokra. Ezek, vagyis mi annyiban különbözünk a fent leíroktól, hogy mi e fenti sorban — véglegesítve vagyunk. A véglegesítésnél a «külömben felmondjuk a szolgálatot» megjegyzéssel kötelezővé teszik, hogy szolgálatunk teljesítése mellett 3, esetleg 4 vizsgát (az altszítivel együtt) letegyünk egy év alatt. Dolgozni, tanulni és élni: tessék levonni a konzekvenciát! A mult év novemberében fizetésrendezést kaptunk, minden sikeres vizsga után 10 krajcárral többet naponta. És ha a vizsga megvan, úgy számíthatunk 3—7 évi gyakornokoskodásra. És bár olyan szolgálatot teszünk, mint egy kinevezett, ezért egy éven belül szabadjegyet nem kapunk. Szabadság meg akkor van, ha valamelyikünk — beteg.

Hogy minő a sorsunk a Máv. szolgálatában, legyen élethű képe ez az élc, amit egy vic-lapban olvastam, s szószerini így hangzik: «A Máv-nál alkalmazásban levő gyakornokok és ideiglenes alkalmazottak megtudták, hogy az állatkert oroszlánja 3 és fél, a tigrise 3, a hiénái 2 kg gram tiszta és csontmentes húst kapnak minden nap; nyomban folyamodtak Serák igazgatóhoz az üres ketrecért.»

Ezzel úgy hiszem, mindent elmondtam.

Hogy mikor várhatjuk, hogy sorsunk felett valaha kisüt a nap és némileg enyhíteni fognak helyzetünkön, ezt nem tudom. Én azt tartom: hogy a *jelenben* a mult *eseményeit* boncolni annyit tesz, mint *képet alkotni a jövőről*, s hogy talán van ut a boldoguláshoz? Van: az *erőteljes szervezkedés*! Fogjunk tehát kezét és kövessük a nagy költő szavait: «Ember küzdj és bizva bizzál.»

Gyakornok.

Csak az nevezhető szervezett vasutasnak, csak az küzd a vasutasok igazsáért és jobb jövőéért, aki előfizetője és terjesztője a Magyar Vasutasnak.

A vasutasok harci szervezete Németországban.

A német kartársaink szervezkedéséről egy másik fényes cikket is van módunkban a *Magyar Vasutas* ünnepi számában közölni. Hamburgból küldi *Jochade* Herman kartársunk, a Német vasutas-szövetség és a Vasuti és szállítási alkalmazottak nemzetközi szövetségének nagytehetségű és páratlan erélyű titkára.

Porosz-, Szász-, Magyarország, ki ne hallotta volna ezt a három nevet, ha a vasutasproletárok szervezkedő törekvései ellen való brutális erőszakról van szó. Holland testvéreinket kivéve a vasutasokat a nevezett három országban az utolsó években a legerősebben üldözték a vasuti előjáróságok. És ennek a féktelen üldözési dühnek mi az eredménye? Szenvedő testvéreink agyában mindig jobban kifejlődik a munkaerőnek a vasuti üzemben való embertelen kizsákmányolásával szemben az összetartásnak ellentállásra irányuló gondolata, mindig jobban beismerik azt, hogy az emberi munkaerő kizsákmányolásának hatá t kell szabni, aztán nem szabad a kizsákmányoltaknak magukat a báránybőrbe öltözött farkasoktól vezetettetniök, hanem a felső befolyásolás alól ki kell magukat szabadítaniök és a saját útjaikon haladniök.

Kartársaink nagy tömegének borzasztóan neheze esik a régi iga lerázása és a régi hagyományágtól való megválás. Mi közöm ahhoz, hogyan megy másoknak, csak nekem legyen nyugalmam. Kartársaink nagy része ilyenféle-kép gondolkodik, jóllehet alig tudnak az éhségtől aludni. Az inségkorbácsa azonban mély sebeket üt és huzamosan a legtürelemsebb és legbékeburóbb sem tudja a fájdalmat elviselni. Talpra áll és védelmi szert keres.

Ezen a fokon állottak a németországi vasutasok alsóbb rétegei akkor, midőn szervezet alapításához fogtak.

1896. volt, mikor a szállítási és közlekedési üzem Németországban hatalmas mozgalom alatt megregett. Ebben az évben volt ugyanis, hogy Hamburgban körülbelül 16 ezer kikötői munkás és hajós 11 heti harcban egyemberként bátran és erélyesen álltak szövetkezett ellenfeleikkel, a szövetséges milliomos tökésekkel és állami hatóságokkal szemben. A szervezeteknek a hatalmas ellenfelektől remélt szétzúzása nem következett be, hanem ellenkezőleg, porból feltámadt phoenixként kerültek ki az óriási harcából a résztvevő szervezetek. A kikötői munkásoknak volt már szervezetük, a tengerészek a sztrájk tanulságaként valamennyi német kikötővárosra kiterjedő tengerész-szövetséget alapítottak. Ép így egyesültek a szállítási, piaci, üzleti szolgák, kocsisok és egyéb szállítási alkalmazottak az egész Németországra kiterjedő szállítási és közlekedési szövetségben. A közlekedési és szállítási üzemben foglalkozó valamennyi szárazföldi és vízi munkás csatlakozott ehhez a szervezethez, csak egy hiányzott még, a szárnyas-kerék embere — a *vasutas*. Ennek a mélyen járó mozgalomnak azonban ő sem állhatott továbbra ellent.

1896. dec. 8. Hamburgban nagy vasutasgyűlést tartottak és azon elhatározták egy, a modern munkásmozgalom alapján álló szervezet alapítását. 1897. január 13. tartott gyűlésen a szövetség alapszabályainak elfogadása következett. Az érdekek, a szellemi szabadság és az emberi jogok védelmére lap létesült, amelyet a Weckruf der Eisenbahnernek neveztek. Az első szám 1897. május 1-jén jelent meg. Alig adott hirt a lap a szövetség léteéről, az igazgatóságok már is jelentkeztek a kellemetlen ellenfél tönkretételére. Már 1897. február havában mindenütt figyelmeztetéseket függesztettek ki. Az ukázbán óvták a vasutasokat attól, hogy a szövetségbe belépjenek, vagy a szövetség szervezésében résztvegyenek. Ha ez mégis megtörténne, az illetők elbocsátatnák. Ennek dacára a hatalmas gyűlések raja folyt le Németország főbb városaiban, és pedig vala-

menyi fényes sikerrel. Erre az igazgatóság spiclik egész seregét szabadította rá a mozgalomra. A besugás virágkorát élte és az eredmény nagyszámu szövetségi tag megrendszabályozása volt. Így ment ez a legújabb időkig. Az utolsó évben Altonában 28 tagot bocsátottak el, Berlinben 31 kartársnak mondtak fel. Az utóbbiak legnagyobb részével azonban visszavonták a felmondást, mert a spicli nagy lelkiismeretlenséggel dolgozott és ártatlanokat is bajba kevert. Néhány hete Chemnitzben 5 legjobb kartársunkat bocsátottak el, még pedig azon besugás alapján, amelyet az üzem betegsegélyző pénztárának két hivatalnokai amiatti való bosszujában követelt el, hogy nem választották meg őket újra.

Mindezen erőszakoskodások a szervezet további kiépítésére szolgáltak. De a harc érellyes folytatásához feltétlenül szükséges a gondoskodni kell. Minden tagnak 50 pfennig beiratási és 25 pfennig heti járulékot kell fizetni. Ennek fejében minden tag ingyen kapja a szervezet lapját, betegség esetén egy évben 40 márkáig terjedő támogatásban részesül. Továbbá a szolgálatból folyó jogi viszályokban jogvédelemben részesül, a tag halálakor a hátrahagyottak 50 márkáig terjedő segélyt kapnak, ha pedig valakit megrendszabályoznak, a nőtlen heti 10, a nő 12 márkát, az esetleg létező gyermekéért fejenként 1—15 márkáig emelkedő összeget kap. De alapítottak még egy külön pénztárt is, amelyből a megrendszabályozott kartársak a készlet szerint annyit kapnak, hogy az alapszabályban előírt és az eddigi fizetés közt levő különbség kiegyenlítődjék. A szervezet így módon valóságos tagjai gerinc-erősítőjévé lett. Bizalommal telten nézünk a jövőbe.

A vasuti vezetőségek meglehetősen hasonlók valamennyien, legyen bár Budde, Lavale, Kirchbach, Kuyper vagy Tisza a nevük, jót nem lehet tőlük várni. A létező társadalmi viszonyokban mélyen gyökerező szervezeteket azonban nem lehet öszvérfoma egyletekkel helyettesíteni. És ha a hatalmasok talán azt hiszik, hogy ilyes eszközökkel elpusztíthatják a szervezeteket, akkor felette bölcs fejükkel fálnak rohannak. A németországi vasutasok szövetsége ellenességét, Thielent, túlélt és Budde tábornok-miniszterrel is elbánik. Majd ha a miniszteri szék már ez alatt is régen összetört, a németországi vasutasok szövetsége még akkor is életképes lesz. Ahol a szervezettel szembe áll az ellenség, ott letiportatják, mert a szervezetet a maga haladásában sem ökö, sem számár nem tudja föltartóztatni.

Vajha magyar kartársaink is hamarosan megtanulnák az erős és félelmet nemösmerő szervezet értékének megbecsülését. A kezdet megvan, de a legnehezebb feladatok még hátravannak. Küzdelem nélkül nincs győzelem.

A német kartársak lélekben testvéri kezűket nyújtják szenvedő magyar társaiknak és a jövőre szívből kívánjuk szervezetük fölvirágzását és boldogulását. Bárcsak gyors fejlődés várna a létező vasuti szervezetek legifjabb testvéri szervezetére.

Hamburg, 1905 április 10.

Herman Jochade.

LEVELEZÉS.

Budapest. (Északi főműhely). Végre ideje volna, ha az Északi főműhelyi állapotok rendeztetnének. Micsoda impertinencia, hogy ezek a denúciánsok, kik egész nap a műhelyben csavarognak, ők vezessék, ők félemlítsék a komoly munkások tisztességes álláspontját! Rendelet rendelet után jön, hogy ez tilos, az tilos és mégis ezeknek az aljas firmáknak szabad mindent tenni. Ő nekik nem szól a rendelet. Azt adta okul a kedves és tisztességes eljárásu Ellbogen, mikor a Müller Jánost megvilágította a röp-

irat, hogy nekik Müller nagyon is jó ember, mindenkor meghallgatja panaszkodást és mindenkor nyitva áll ajtaja a munkások előtt stb. Ez a fráter, ki arcátlansággal képes volt 40, köztük tisztességes emberek nevét is pellengérré állítani, nem sejti, hogy mi azt nagyon jól tudjuk, hogy a «Nagyságos ur»-hoz csakis kedden, csütörtökön és szombaton este 5—6-ig lehet audienciára menni, és szabad bemenet csakis a besugóknak van. Vagy azt gondolja az a felfuvalkodott béka, mi nem tudjuk, hogy a munkásoknak egyik műhelyből nem szabad a másikba menni igazolvány nélkül, csak nekik, a besugóknak, azoknak szabad mindenfelé. Minek hagyják orruknál vezetni magukat a munkások ilyen talpnyaló frátertől? O az irodában van, neki semmi köze már a munkásokhoz. Ott vannak a méltó társai, Holnapi és Krausz, ezek is folyton trafikálnak Wiedemann et Comp.-pal, kik azután a vett friss híreket beviszik a «Nadszágosz urnak». Vajjon mikor jön már el az az idő, amikor egyönyörű mákvirágok letűnnek a láthatárról. A Wiedemann-nak pláne már oly jól megy a dolga, hogy a «Nadszágosz ur» személyes engedelmével összeszedi az egész szertári munkát és ha nem talál, akkor az irodákban a megrendelési könyvek között addig turkál, míg egy-egy csomó jó munkát szerez magának. Az irodákban pedig türik ezt a szemtelenséget, mert a «Nadszágosz ur» nevével él. Szak-képzettsége oly kitűnő, hogy a Máv.-nak hasznát hajt, mert a Temesváriának (őcska-vaskereskedő) igen szorgalmas szállítója. Az intézők becses figyelmébe ajánljuk. Szégyen valóban, hogy az Északi főműhely ilyenektől hagyja magát vezetni, még pedig olyannyira, hogy nemcsak a munkások, de még a művezetők is félnek ezektől. Szép állapot!

Budapest. (Terézvárosi osztálymérnökség.) A pályamunkások helyzete a terézvárosi osztálymérnökségnél minden irányban sok panaszra ad alkalmat. Fizetésük nyáron 1 kor. 40—2 kor. 20 fillér között váltakozik. Szomorú azonban, hogy a legtöbbször 1 kor. 20—1 kor. 80 fillér a napibére. A seprők meg pláne 1 kor. 20 fillért kapnak. A rendes munkaidő 11 óra, télen egy órával kevesebb, de akkor még e nyomoruságos bérükből is 20 fillért levonnak. Pedig ha nyáron kevés ez a kereset, akkor hogy lehetne belőle télen megélni, amikor több a kiadás, tüzelő is kell, azonkívül nem lehet «bűkkfa» koszon élni, mert ha mást nem, egy kis meleg levest csak kell enni. Ugyancsak a családnak is kell valami, mert két konyhát tartani 1 kor. 60—1 kor. 80 fillérből lehetetlenség. Pedig a keresetből még másra is kell. Nyugbér, betegpénz, büntetés, mindezekre számítani kell. Különösen az utóbbiból nagyon kijut. A legcsekélyebb dologért érzékeny büntetés jár. A legtöbb munkás a főváros területén kívül lakik. Egy alkalommal vonatkozás miatt a névsorfelolvasást 1—2 perccel lekésték. Ezért büntetésből 15 embert saját utiköltségükön hazaküldtek 14—30 napi sétára és elvonták a fa- és szénkedvezményt, a szabadjegyet, köztük olyanoknak is, akik már 20—30 éve vannak a vasutnál és *büntette még soha nem voltak*. Hogy merészelte ezt a főnökség megtenni, az előttünk érthetetlen. Még ha jogos lett volna is a büntetés, ez szolgálatmegszakítást nem jelenthet, mert a *betegpénzt levonták arra az időre is, mikor a munkások «sétáltak»*. Szabadjegyet nagyon nehezen lehet kapni, valósággal ternót jelent egy-egy szabadjegy. De az sem innen Budapestről szól, hanem abból a községből, ahol az illető lakik. Hogy miért, azt csak a mindenható főnök ur tudná megmondani. Ha valamelyik munkásnak a község vagy falu előjáróságánál van dolga, szabadjegyet nem kap, saját pénzén kell utaznia, bármennyi szolgálati ideje is van a vasutnál. A laktanya pricscei teli vannak férgekkel, úgy hogy azokon pihenni lehetetlen.

Ugyanítt a terézvárosi osztálymérnökségnél történt meg a következő eset: Hartmann Nándor pályamunkás 44 évet töltött a vasut

szolgálatában. Fiatal korában 1 frt 20 kr. volt a napibére. Hallási képességét munkaközben elvesztette, a legnehezebb munkára, a sinvágókhoz osztották be. Itt azonban már csak 90 kr volt a napibére. 15 éven keresztül végezte ezt a nehéz munkát, a munka és a hiányos táplálkozás megtörte szegény munkástársunkat, eltették a seprőkhöz, de a napibéréből újra levontak és már csak 70 krt kapott. Szegény öreg beteg lett, a betegpénzből, 35 krból nem birt megélni. Ruhára is kellett elvégre valami, lakást is kellett fizetnie, néha-néha egy-egy darab kenyér is kellett, amit 35 krból fedezni nem lehetett. Bejött dolgozni, hogy legalább 70 krt kapjon. Kifogyva minden krajcárból, a **szemétdombról szedte össze a kenyérdarabokat**. De nem birta szegény a munkát, éhségtől összeesett. Most azután kegyelemkenyérrel él. Egy szegény munkástársánál lakik, ki neki szanalomból lakást ad. Most gyűjtötte számára azon munkások között, akikre hasonló sors vár, ha kellő időben nem látják be, hogy a jelenlegi viszony tarthatatlan, rajta változtatni kell, de ezt elérni csak az összetartás, a szervezkedés által lehet.

Budapest. (Kocsitisztítók a nyugati pályaudvaron). A kocsitisztítók munkájában szünet soha sincs. Azaz vasárnap délután 3 órakor hazamehetnének, de csak úgy, ha a munkával elkészülnek. Ami igen nehezen megy, mert ugyanannyit kell délután 3-ig elvégezni, mint máskor hétköznap estig. Amíg el nem készülnek vele, folyik a robotolás. Vannak munkások, kik minden második héten éjszakán át dolgoznak. Ezek *vasárnap reggel 6 órakor kezdenek és egyhuzamban dolgoznak hétfőn reggel fél 6-ig*. (Ez azután a cifra vasárnapi munkaszünet!) Az éjjeles így dolgozik 24 órai munkával és 12 órai pihenővel egész héten át és a legközelebbi vasárnapja azután szabad. De csak látszólag, mert megelőző hét vasárnapján egyhuzamban 24 órát dolgozott, melyből csak 20 órát fizetnek. Tehát nem elég, hogy nehéz munkájukat nyomóságosan fizetik, még *minden héten 4 órát potyára dolgoztatnak*. De viszont ha reggel 3—5 perccel késnek, kegyetlenül levonják az egy órát, noha el kell végezni a munkát, úgy, mint ha ott lett volna. Mikor az időszakos kenés ideje bekövetkezik, 12—14 emberrel is kevesebben vannak a munkájuknál, persze annál erősebben kell barmolniuk a többieknek. Ha nagy a forgalom, például a löverseny-idényben, gyakran 150 kocsi is több kell a szokottnál. A munka ekkor óriási módon megszorodik, de a munkások számát nem szaporítják meg. A munkával pedig el kell készülni, különben irgalmatlanul megbüntetik azt a csoportot, amely nem készül el. Sokszor esőzés miatt nem képesek az ablaktisztítással elkészülni, ott fogják őket a rendes munkaidőn túl, érte nem fizetnek, hanem a legközelebbi napon annyi időt mehetnek sétálni, mint ahány túlórárt dolgoztak. A fizetés azonban nem több soha, noha gyakran 12—14 emberre eső munkatöbbletet kell elvégezniük. Ha valakit, kinek 1 frt 30 krajcárja van, a gőzfűtéshez áthelyeznek, ott alaposan ráfizet. 24 órát csinál és kap 2 frt 40 krajcárt. Ráfizet tehát 20 kr. készpénzt és 4 órát ingyen dolgozik. Kárpótlásul ellenben büntetésben elég gyakran van részük. Annál érzékenyebben sújtja ez a kocsitisztítókat, mert a fizetésük amúgy is olyan csekély, hogy még a legszerényebben sem lehet belőlük megélni. Testetlő munkáért lelketlő nyomoruság a bér! — A viztorony alja 112 ember részére a laktanya. Alatta az árnyékszék csatornája, fölötte pedig a viztorony. Ez a laktanya egészségtelen, szűk és piszkos, szellőztetésről szó sem lehet. És ez a hely szolgál étkező helyiségnek is! Csátary ur! Nem volna jó ide egyszer ellátogatni?

Érsek-Ujvár. (Fűtőházi munkások helyzete.) Az igazgatóságnak azon rendelete, amelyben nyilvánosságra hozta a bérjavítást

egy cseppet sem nyugtatta meg a munkásokat, sőt ellenkezőleg, minden munkásnak a legnagyobb elkeseredés tör utat lelkéből. Hisz nem is volna csoda, hogy ha a munkáskörökbe a legnagyobb zavargás ütne ki, mikor látja azt a nagy igazságtalanságot, amit most megint elkövetett az igazgatóság. Ahelyett, hogy megkeresné és megadná a munkásainak a rendes megélhetési módját, inkább még jobban elkésérti, gyötri és izgatja ezzel a rendelettel, amelyben kivételeket csinál a munkások közt. Az egyik részről bérjavításban a másik nem.

Az itteni fűtőházban alkalmazva van összesen 120 munkás. Ebből csak 16-an kaptak pótbért, mert ezek mint géplakatosok vannak alkalmazva. A többi 104 munkás ki van zárva a pótbérből, csupán 80 krajcár napibért kapnak. Tessék elképzelni, milyen a megélhetési helyzetük ezeknek a munkásoknak. Havonta kapnak, illetve kellene kapniok 24 forintot, de ebből lehúzzák a nyugbért, a betegpénzt, jön egy pár korona büntetés, tehát körülbelül 18 forint lesz a 24 forintból. Most hogy tudjon egy családapa 6—8 tagból álló családot fentartani ebből a keresetből. Ha pedig kérnek fizetésemelést, akkor azt a választ kapják, hogy várjanak, ne legyenek oly elégedetlenek. Lesz gondunk rá, hogy ez a tarthatatlan állapot megszűnjék.

Vasutasok! Követeljétek minden kávéházban, vendéglőben stb. mindenütt, ahol megfordultok, hogy a Magyar Vasutasra előfizessenek.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk legközelebbi száma pénteken, április 21-én jelenik meg. Lapzárás kedden este. Amely küldemény azután érkezik hozzánk, csak a következő heti számba jöhet. Kérjük olvasóinkat, hogy a lapnak szánt közleményeket csak a papiros egyik oldalára és olvashatóan írják. Névtelen küldemények a papirkosárba vándorolnak.

Ez a szám agitációra és terjesztésre kiválóan alkalmas. Akik mutatószámukat akarnak, forduljanak a kiadóhivatalhoz.

Többeknek Szívélyes üdvözlőket köszönjük. Buzdító és elismerő szavaik csak serkentésül szolgálnak a további ernyedetlen és kitaró munkára. És amidőn köszönjük az első évforduló alkalmából hozzánk juttatott szívélyes üdvözlőket, a dicséretet kénytelenek vagyunk magunktól elhárítani. Mi legfőképpen kötelességünket teljesítettük. Elismerés és dicséret a névtelen hősöket illeti, akik existenciájuk kockáztatásával dolgoznak és fáradoznak lapunk terjesztésén és erősítésén. Őket illeti meg az elismerés.

Debrecen. Fenti üzenet persze önöknek is szól. Azonkívül jó mulatást kívánunk a jubileum alkalmából.

Balassa-Gyarmat. A multkoti izenetünk téves volt. Értesülésünk szerint a közölt pótbért a Budapest, Fiume és Cameral-Moraviczi fiókmuhely ipari munkásai kapják. A többi fiókmuhely alkalmazottai 90, 70, és 50 fillért kapnak.

Volt tizenhárom. Köszönjük szeretetreméltó sorait. Valóban, nagy örömmel és büszkeséggel töltött el bennünket levelének minden egyes betűje. Az ön elismerése is csak arra fog minket buzdítani, hogy a megkezdett uton haladjunk tovább. Félelem és ingadozás nélkül. Rokonszenve, amely remélhetőleg rövid idő múlva aktív közreműködésre alakul át, erős, segítő társunk. Nemsokára büszkén hirdethetjük, hogy ahány becületes, józan és radikális gondolkodású vasutas van a Máv-nál, azt mind a táborunkban találhatjuk. Igen sajnáljuk, hogy levelét, főként pedig annak a zsirondistákat elítélő részét, nem adhatjuk nyilvánosságra. Sok helyen valószínűleg tisztázta volna az elméket és a szervezet megrontásának a megakadályozásához hozzájárult volna. De óhaját parancsként respektáljuk, abban a reményben, hogy rövid idő múlva fölold bennünket a — jelenleg érthető — diszkrétól alól. Tisztelettel és szeretettel üdvözljük.

Temesvár, Kolozsvár, Debrecen, Szolnok, Pécs. Reméljük, még idejekorán megkapják ezt az üzenetet. Várjuk önöket. Az előjegyzés megtörtént. A fölös igazolványokat sürgősen be kell küldeni. Még a déli előtt folyamán látogassanak meg minket a szerkesztőségünkben.

Nyugoti. Minél több ember jöjjön el a közgyűlésre. Nem volna helyes, ha meosztanák maguk között az igazolványokat olyanformán, hogy minden emberre 20 szavazat jusson és csak az jöjjön el, akinek 20 szavazata van. A fővárosi szervezett munkástársak közül minnél több jöjjön el. És pedig két okból. Először, mert szükség van olyan tagtársakra, akikre a vidéki szavazatok egy részét ruházhatjuk, másodszor pedig azért, mert az indítványok fölött személyenként folyik a szavazás és itt is óriási többség van szükségünk. Forduljanak egyébként fölvilágosításért a bizalmiférőkhöz, akinek az utasítását mindenben követni tartoznak.

Moravicza. Nagyon kedves, hogy onnan, a Máv ömbányjából is érdeklődik a szervezet küzdelme iránt. A helyzet ez: ha rendben és tisztességesen folyik le a közgyűlés, akkor kétségtelen a szervezett vasutasok fényes győzelme. Ha pedig disznóságokat követnek el a diadal megakadályozására, hát akkor alaposan befűtülünk nekik.

Hivatalnok. A zsirondisták — úgy halljuk — nem állítanak külön jelölteket. Nem tudjuk, lesz-e bennük annyi becsület és józanság, hogy a szervezett vasutasok jelöltjeik támogassák, vagy pedig olyan mélyre sülyedtek-e már, hogy a Murányi és Kiss János talpnyalóivá szegődtek. Majd elvállik rövidesen. Debrecen. A jövő számban hozzuk.

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.
Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

Biraucz Döme könyvnyomdája Budapest, VII., Amazon-u. 6—8

HIRDETÉSEK.

CSERE. Mely gyakornok, esetleg állomásfelvigyázó óhajt cserélni — Pesttől nem nagyon távol levő állomásról — Rákos rendező-pályaudvarra egy állomás felvigyázó gyakornokkal? Levelek «CSERE» jelíggel e lap kiadóhivatalába küldendők.

Nápoly-kávéház

Csömöri-ut és Hernád-utca sarok.

Vasutasok találkozóhelye. — Naponta mozgó-fénykép ujdonságok előadása. — Kitűnő cigányzenekar, RADICS GÁBOR cigányprimás vezetése alatt. — Egész éjjel nyitva! — Szabad bemenet!

Számos látogatásért esedezik

ADLER,
a vasutasok kávésa.

BUTOR.

Ki jól és olcsón bu-
tort óhajt vásárolni,
forduljon bizalom-
mal a készítőhöz:

HAUPT A.

kárpitós, diszító és butoriparos
VII., Garai-u. 43.

VASUTASOK!

Felhívom szíves figyelmüket, hogy Baross-tér 17. sz. alatt borozót és sörszót nyitottam. — Gróf Dégenfeld szőlőtelepein termelt borok méretnek ki nálam. — Kövidinka literje 28 kr. Rizling 35 kr. — Az ünnepekre 10 liter vételnél 1 liter ráadás. — Fölkérem a borosmerő közönséget, boraimat megízlelni.

Kiváló tisztelettel
SZILASI SÁNDOR.

VASUTASOK!

Felhívom szíves figyelmüket, hogy I. ker., Budaörsi-ut 45. sz. alatt nyári kirándulásokra alkalmas

vendéglőt

nyitottam — Kiránduló barátaimat minden időben kitűnő ételek és italok várják.

Villamos vasúti megállóhely a Kelenföldi uton a katonai raktáraknál. Innen 5 perc gyalog.

Kérem t. barátaim szíves támogatását.

Kiváló tisztelettel

PINCZÉS GÉZA,
a nemzetközi hálókocsi társaság
volt főellenőre.

Fedett tekepálya.

Cimbalmok,

legújabb modellűek, kitűnő zongora-hanguak, dupla acél-szerkezetűek készülnek saját műhelyemben; részletfizetésre és kölcsönképpen is kapható

AZ ÖN TANULÁSI
CIMBALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanító nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál

Budapest, Erzsébet-körut 5.

— Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Örökségekre

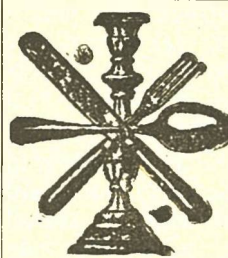
kölcsönt adok, sőt azokat meg is veszem még akkor is, ha azok hasznélvezeti joggal vannak egybekötve. Cim:

SCHWARCZ FRIGYES

VII., Hernád-utca 11., I. em., 7.

Legszebb nász- és alkalmi ajándék.

Egy amerikai gyorsfőző vagy egy háztartási mérleg **INGYEN.**

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tulhalmozott raktáramból világ-hírű s kiválóságukért általánosan kedvelt mexikói ezüst-áruimat és pedig:

6 db mexikói ezüst asztali kését, 6 db mexikói ezüst evővillát, 6 db mexikói ezüst evőkanalat, 12 db mexikói ezüst kávéskanalat, 6 db kiváló desszertvillát, 1 db mexikói ezüst levesmerítő kanalat, 1 db mexikói ezüst tejmerítőt, 2 db elegáns szalon asztali gyertyatartót

46 darab összesen csak 6 frt 50 kr.

Minden megrendelő ezenkívül jutalomképpen egy amerikai gyorsfőzőt vagy egy szavatos-ság mellett pontosan működő 12 1/2 kiló hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (belül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségeért 25 évi jótállást vállalok. Szétküldés utánvétellel történik az európai raktárból:

SCHEFFER D. SÁNDOR

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3/I sz.

Világciikk! „RASOL” Kés nélkül borotvál!

Egészséges!

Kellemes!

Olcsó!

Egy kgr. ára 20-szori borotválásra helyben 2-40 kor., vidékre 3 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvétellel 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában, VI., Király-utca 12. sz.

A világ legjobb szőrvesztője!

RASOLIN

Hölgyeknek ajánlatos

Egy doboz ára helyben 2 kor., vidékre 2-50 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvétellel 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában, VI., Király-utca 12. sz.